

**X. TANTÁRGY-PEDAGÓGIAI
NEMZETKÖZI TUDOMÁNYOS
KONFERENCIA
ÉS
EMLÉKÜLÉS
A 150 ÉVES ÁLLAMI TANÍTÓKÉPZÉS
TISZTELETÉRE**

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Technikai szerkesztés:

Bordás Sándor

Eötvös József Főiskola, Baja

2019

TARTALOMJEGYZÉK

A konferencia programja – magyar	5
A konferencia programja – angol	7
A konferencia programja – horvát	9
I. Szekcióbeosztás – szekcije – sections	11
I.1. Csecsemő és kisgyermeknevelés módszertana	11
I.2. Irodalomtanítás módszertana	12
I.3. Gyermek kultúra – Gyermekirodalom	13
I.4. Nemzetiségi német nyelv és idegen nyelvek oktatásának módszertana	14
I.5. Pedagógia, pszichológia módszertana	15
I.6. Nemzetiségi nyelvek (horvát és roma nyelv) oktatásának módszertana	16
I.7. Anyanyelvi nevelés és olvasáskultúra	17
I.8. Matematika tantárgy-pedagógiája	19
I.9. Neveléstudomány és Óvodapedagógia	20
I.10. Informatika	22
I.11. Testnevelés és mozgásfejleszté	23
I.12. Horvát nyelv és irodalom és oktatásának módszertana	24
II. Absztraktok	27

X. Tantárgy-pedagógiai
Nemzetközi Tudományos Konferencia
és
Emlékezés
a 150 éves állami tanítóképzés tiszteletére

Időpont: 2019. április 11-12.
Helyszín: Eötvös József Főiskola
6500 Baja, Szegedi út 2.
A épület, 88-as terem

A rendezvény fővédnöke:
Zsigó Róbert országgyűlési képviselő, államtitkár

Program április 11-én:

- 9⁰⁰-10⁰⁰ Regisztráció
10⁰⁰-10³⁰ A konferenciát megnyitja:
Dr. Szilágyiné dr. Szinger Ibolya rektorhelyettes
Köszöntőt mond: Zsigó Róbert országgyűlési képviselő,
államtitkár
Csubákné Besesek Andrea, Baja város alpolgármestere

Plenáris előadások

- 10³⁰-10⁴⁵ Dr. Maruzsa Zoltán helyettes államtitkár: Kihívások a tanítóképzésben
10⁴⁵-11¹⁵ Prof. Dr. Csépe Valéria akadémikus, egyetemi tanár: Az olvasó agy és az iskola
11¹⁵-11⁴⁵ Prof. Dr. Steklács János egyetemi tanár: Az olvasás - szövegértés tanításának megújulása, sarokkövek az iskolarendszerünk fejlődése szempontjából
12⁰⁰-13⁰⁰ Ebédszünet

Emlékezés

a 150 éves állami tanítóképzés tiszteletére

- 13⁰⁰-13¹⁰ Köszöntőt mond: Dr. Kanizsai Mária intézetigazgató

Plenáris előadások

- 13¹⁰-13⁴⁰ Dr. Sztanáné dr. Babics Edit professor emerita, ny. dékán: Eötvös József, a magyar népoktatás és állami tanítóképzés megteremtője
13⁴⁰-14¹⁰ Dr. Fátrai Klára ny. főigazgató: A Bajai Magyar Királyi Állami Tanítóképző Intézettől az Eötvös József Főiskoláig
14¹⁰-14³⁰ Dr. Manz Adelheid intézetigazgató: Nemzetiségi pedagógusképzés múltja és jelene az Eötvös József Főiskolán
14³⁰-15⁰⁰ Főiskolai hallgatók műsora
15⁰⁰-15³⁰ Kávészünet

15³⁰-18⁰⁰ Szekcióelőadások

- 18³⁰-19³⁰ Állófogadás, vacsora
19³⁰-21³⁰ Čabar Zenekar műsora és tánccház

Program április 12-én:

- 8³⁰-12³⁰ **Szekcióelőadások**
12³⁰-tól Ebéd

*X. International Conference of Teaching Methodology
and
the remembrance programme celebrating the 150th
Jubilee anniversary of Hungarian primary school
teacher training*

Date: 11-12. April 2019.

Venue: Eötvös József College

6500 Baja, Szegedi street 2.

Building A, Room: 88

The patron of the event:

Róbert Zsigó MP, under-secretary of state

Programme 11th April:

- 9⁰⁰-10⁰⁰ Registration
10⁰⁰-10³⁰ The conference will be opened by:
Ibolya dr.Szilágyiné dr. Szinger vice-rector
Welcome speeches: Róbert Zsigó MP, under-secretary of state
Andrea Csubákné Besesek, vice mayor of Baja

Plenaries

- 10³⁰-10⁴⁵ Dr. Zoltán Maruzsa, deputy state secretary: Challenges in Primary School Teacher Training
10⁴⁵-11¹⁵ Prof. Dr. Valéria Csépe academician, university professor: School and the Brain that Reads
11¹⁵-11⁴⁵ Prof. Dr. János Steklács, university professor: The Renewal of Teaching Reading-comprehension, a Milestone in the Development of our Education System
12⁰⁰-13⁰⁰ Lunch break

150th Jubilee anniversary of Hungarian primary school teacher training

- 13⁰⁰-13¹⁰ Welcome speech: Dr. Mária Kanizsai Head of Institute

Plenaries

- 13¹⁰-13⁴⁰ Edit dr. Sztanáné dr. Babics professor emerita, former dean: József Eötvös, the Establisher of Hungarian Public Education and Primary School Teacher Training
13⁴⁰-14¹⁰ Dr.Klára Fátrai former college headmistress: From the Royal Primary School Teacher Training Institute to Eötvös József College
14¹⁰-14³⁰ Dr. Adelheid Manz , Head of Institute: Minority Teacher Training at the Eötvös József College: Past and Present
14³⁰-15⁰⁰ Programme of the students of the Eötvös József College
15⁰⁰-15³⁰ Coffee break

15³⁰-18⁰⁰ Sessions

- 18³⁰-19³⁰ Reception, dinner
19³⁰-21³⁰ The programme of Čabar Band and folk dance

Programme 12th April:

- 8³⁰-12³⁰ **Sessions**
12³⁰ Lunch

X. Međunarodna znanstveno-metodička konferencija i
Jubilarno zasjedanje povodom 150. godišnjice
obrazovanja učitelja

Datum: 11. – 12. travnja 2019.
Mjesto: Eötvös József Főiskola
6500 Baja, Szegedi út 2.
A zgrada, prostorija br. 88

Glavni pokrovitelj:
Róbert Zsigó, zastupnik u Parlamentu, državni tajnik

Program 11. travnja 2019.

- 9⁰⁰-10⁰⁰ Registracija sudionika
10⁰⁰-10³⁰ Otvorenje konferencije:
dr. Ibolya Szilágyiné Szinger, prorektorica
Pozdravni govor: Róbert Zsigó, zastupnik u Parlamentu, državni tajnik
Andrea Csubákné Besesek, zamjenica gradonačelnika

Plenarna predavanja

- 10³⁰-10⁴⁵ dr. Zoltán Maruzsa, zamjenik tajnika: *Izazovi u obrazovanju učitelja*
10⁴⁵-11¹⁵ prof. dr. Valéria Csépe, akademkinja: *Škola i mozak koji čita*
11¹⁵-11⁴⁵ prof. dr. János Steklács, sveučilišni profesor: *Obnova u nastavi čitanja i razumijevanja teksta u kontekstu razvoja školskog sustava*
12⁰⁰-13⁰⁰ Ručak

Jubilarno zasjedanje povodom 150. godišnjice obrazovanja učitelja

- 13⁰⁰-13¹⁰ Pozdravni govor: dr. Maria Kanizsai, voditeljica instituta

Plenarna predavanja

- 13¹⁰-13⁴⁰ dr. Edit Sztanáné Babics, prof. emer., dekanica u mirovini: *József Eötvös, osnivač mađarskoga narodnog školstva i obrazovanja učitelja*
13⁴⁰-14¹⁰ dr. Klára Fátraí, ravnateljica u mirovini: *Od Mađarskoga kraljevskog državnog instituta za obrazovanje učitelja do Visoke učiteljske škole Józsefa Eötvösa u Baji*
14¹⁰-14³⁰ dr. Adelheid Manz, voditeljica instituta: *Prošlost i sadašnjost obrazovanja manjinskih učitelja u Baji*
14³⁰-15⁰⁰ Program studenata
15⁰⁰-15³⁰ Stanka

15³⁰-18⁰⁰ Rad u sekcijama

- 18³⁰-19³⁰ Prijem i večera
19³⁰-21³⁰ Zabavni program folklornog tamburaškog sastava Čabar

Program 12. travnja 2019.

- 8³⁰-12³⁰ Rad u sekcijama
12³⁰ Ručak

SZEKCIÓK – SEKCIJE – SECTIONS

2019. április 11. (csütörtök)

I. Csecsemő és kisgyermeknevelés módszertana Helyszín: B épület 108-as terem

Szekcióvezető: Bakacsi Zita

15.30- 16.15	Tiszaváryné Nyiri Mária	A pedagógus életpályamodell bevezetésének hatásai a bölcsődei ellátásban részt vevő szakemberekre nézve
16.15- 16.30	Pánczél Zsófia	Babajelek: divatos hóbort vagy hasznos fejlesztési lehetőség?
16.30- 16.45	Kanizsai Mária	Valós problémák, mesei megoldások
16.45- 17.00	Szakmai beszélgetés és kávészünet	
17.00- 17.15	Bakacsi Zita	A zene kifejezőeszközeinek hatása a kisgyermekre
17.15- 17.30	Kovács Katalin	„Ha a világ rigó lenne” A játékos énekhangképzés lehetőségei a kisiskolások beszéd artikulációjában, anyanyelvi nevelésében és ének tanításában
17.30- 18.00	Horváth Csaba Árpád, Ladányi Éva	Bábjáték Helyszín: B épület 38-as terem
18.00	Szakmai beszélgetés	

2019. április 11. (csütörtök)

II. Irodalom tanításának módszertana
Helyszín: B épület 116-os terem

Szekcióvezető: Tóth Sándor Attila

15.30- 15.45	Lőrincz Andrea	Stephen Kingtől Madách Imréig – az irodalomtanítás aktuális kihívásai
15.45- 16.00	Tóth Sándor Attila	A Szöveg mint az irodalomtörténet teste: Irodalmi ismeretek és a történetiség tanítása Babits Mihály néhány szonettje alapján
16.00- 16.15	Knausz Imre	Felszámolható-e a történelemtanítás nemi egyoldalúsága?
16.15- 16.30	Merényi Hajnalka	Iskola a pokolban, avagy két magyar ördögregény
16.30- 16.45	Zalay Szabolcs	A pozitív pedagógia esélye a magyar iskolában – az új NAT koncepció filozófiája alapján egy irodalmi klasszikus jelenség alapú megközelítése
16.45- 17.00	Szakmai beszélgetés és kávészünet	
17.30- 18.00	Horváth Csaba Árpád, Ladányi Éva	Bábjáték Helyszín: B épület 38-as terem
18.00	Szakmai beszélgetés	

2019. április 11. (csütörtök)

III. Gyermek kultúra – Gyermekirodalom
Helyszín: B épület 123-as terem

Szekcióvezető: Tancz Tünde

15.30- 15.45	Kapusi Angéla	„és elszállnak a hold után a pitypang- csillagok” Az irodalmi nevelés és a kortárs gyerekklóra változatai
15.45- 16.00	Daróczy Gabriella	A gyermek kultúra mediális fejleményeinek hatása az óvodáskorú gyermekek irodalmi kompetenciájára – az interaktív mesekönyv kulturális újszerűsége
16.00- 16.15	Csimáné Pozsegovics Beáta, Schlichter-Takács Anett	Tanítsunk Múzeumban
16.15- 16.30	Gönczöl Andrea	Olvasóvá nevelés óvodáskorban a drámapedagógia módszereivel. A mese komplex személyiségfejlesztő hatása
16.30- 16.45	Tancz Tünde	Mesemorzsa. Élményalapú módszerek a mesék óvodai feldolgozásában
16.45- 17.00	Szakmai beszélgetés és kávészünet	
17.30- 18.00	Horváth Csaba Árpád, Ladányi Éva	Egy bábjáték megvalósítása tantárgyi integrációval az Eötvös József Főiskolán Helyszín: B épület 38-as terem
18.00	Szakmai beszélgetés	

2019. április 11. (csütörtök)

**IV. Nemzetiségi német nyelv és idegen nyelvek
oktatásának módszertana**

Helyszín: B épület 15-ös terem

Szekcióvezető: Komlósiné Knipf Erzsébet

15.30- 15.45	Komlósiné Knipf Erzsébet	A szókincs elsajátítás kihívásai a német nyelv vonatkozásában
15.45- 16.00	Klein Ágnes	Mit zwei Sprachen groß werden. Wege und Methoden des Zweistpracherwerbs im Kindergarten.
16.00- 16.15	Gombkötőné Kemény Krisztina	Medialität und Konzeptionalität im Deutschunterricht
16.15- 16.30	Pogány Csilla	Tales: Towards a Psychologically Balanced and Achievement Encouraging Education/Kiegyensúlyozott tanulók és teljesítményt ösztönző oktatás a mesék segítségével
16.30- 16.45	Manz Adelheid	Német nemzetiségi oktatás kérdései a felsőoktatásban
16.45- 17.00	Szakmai beszélgetés és kávészünet	
17.00- 17.15	Szettele Katinka	Nyelv- és kreatívásfejlesztés a tanórán
17.15- 17.30	Alexovics Ingrid	Az olvasási és az íráskészség fejlesztésének lehetőségei idegennyelv órán
17.30- 17.45	Kerekes Gábor, Müller Márta	Német nyelvjárási népköltészet a nemzetiségi német nyelvoktatásban
17.45- 18.00	Dabóczy Márta	Lehetséges kognitív kapcsolatok a zene és nyelvtanulásban
18.00	Szakmai beszélgetés	

2019. április 11. (csütörtök)

**V. Pedagógia, pszichológia és módszertan
Helyszín: B épület 124-es terem**

Szekcióvezető: Karikó Sándor

15.30-15.45	Takács Márta	Az Újvidéki Egyetem szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karának jelene és jövője
15.45-16.00	Karikó Sándor	Mi válják a nevelés fókuszába? Nevelésfilozófiai felvetés
16.00-16.15	Bencéné Fekete Andrea	Leendő tanítók felkészítése a hátrányos gyerekekkel történő foglalkozásra
16.15-16.30	Babity Mária	...még mindig itt tartunk? A testi fenytés helye, pontosabban szölv: helytelensége a gyermeknevelésben
16.30-16.45	Horák Rita, Borsos Éva, Major Lenke	Környezetvédelem – ismerete és alakulása a tanító és óvodapedagógus jelöltek körében
16.45-17.00	Szakmai beszélgetés és kávészünet	
17.00-17.15	Borsos Éva, Kovács Elvira, Horák Rita	Az Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző kar hallgatóinak taneszköz használati szokásai a természet és társadalom órák megtartása során a 2018-as év őszi szemeszterében
17.15-17.30	Pánczél Zsófia	Hogyan támogassuk az autizmus spektrumzavarral élő diákjaink tanulását?
17.30-17.45	Karlowits-Juhász Orchidea	Az ízeltlábúak varázslatos világa
17.45-18.00	Patocskai Mária	Az antropogén környezetterhelést jelző indikátorok létrejötte és alkalmazásuk lehetőségei a felsőoktatásban
18.00	Szakmai beszélgetés	

2019. április 11. (csütörtök) 11. travanj 2019. (četrvtak)

**VI. Metodika nastave hrvatskog i romskog kao narodnosnog (manjinskog) jezika
Mjesto: B zgrada, kabinet br. 115.**

**Nemzetiségi nyelvek (horvát és roma nyelv)
oktatásának módszerei
Helyszín: B épület, 115-ös terem**

Szekcióvezető, predsjedava: Bockovac, Tímea

15.30- 15.45	Kiš-Novak, Darinka; Šoštarek, Lucija	Sanitary problems of roma settlements in Međimurje
15.45- 16.00	Cvikić, Lidija; Turza-Bogdan, Tamara	Linguistic aspects of Roma education in Republic of Croatia: state of affairs and perspectives
16.00- 16.15	Markos Gabriella	A Sugovica Sportiskolai Általános Iskola Malom utcai telephelyének hátránykompenzációs tevékenysége
16.15- 16.30	Heider Csilla	Budapest 8. kerület roma örökségének, nemzetiségi kultúrájának ismerete a köznevelési intézmények pedagógusai körében
16.30- 16.45	Lapat, Goran	Odgojni model kod učenika Roma
16.45- 17.00	Stanka/Szakmai beszélgetés és kávészünet	
17.00- 17.15	Cvikić, Lidija; Turza-Bogdan, Tamara; Aladrović Slovaček, Katarina	New curriculum of mother language in Croatia – What about teachers?
17.15- 17.30	Lasić, Josip; Bogdan, Nives	(Pod)zastupljenost lokalnoga govora u nastavi hrvatskoga jezika
17.30- 17.45	Bockovac Tímea	A horvát mint nemzetiségi nyelv tanításának módszertani kihívásai/Metodički izazovi u nastavi hrvatskog kao narodnosnog jezika
17.45- 18.00	Stanka/Szakmai beszélgetés	

2019. április. 12. (péntek)

**VII. Anyanyelvi nevelés és olvasáskultúra
Helyszín: B épület 123-as terem**

Szekcióvezető: Koós Ildikó

8.30-8.45	Koós Ildikó	A szülői nyelvhasználat és az intézményes anyanyelvi nevelés összefüggései jelenünk nyelvészeti gondolkodásában
8.45-9.00	Herbst Mária	A viselkedésszabályozás tipikus nyelvi kifejezőeszközei a tanórán
9.00-9.15	Bakonyiné Kovács Bea	Az alárendelő összetett mondatok tanításának lehetőségei
9.15-9.30	Ispánovics Csapó Julianna	A magyar (népi) kultúra oktatásának lehetőségei a pedagógusképzésben
9.30-9.45	Rácz-Fodor Sándor	Líceumról és a tanítóképző akadémiáról szóló 1938. évi törvény végrehajtása a bajai tanítóképzőben
9.45-10.00	Szakmai beszélgetés és kávészünet	
10.00-10.15	Perge Gabriella	Az extenzív olvasás módszertani koncepciója
10.15-10.30	Demeter Gáborné	Az olvasásfejlesztés preventív modellje
10.30-10.45	Huszár-Samu Nóra	A reciprok tanítási módszer mint alsó tagozatos szövegfeldolgozási módszer
10.45-11.00	Csorba-Simon Eszter	A szöveg ereje – az irodalomterápia hatása a fiatalokú fogvatartottakra és a lakószobákban élő kamaszokra
11.00-11.15	Váradai Ferenc	Közöny és kanonizáció között – a gyermekirodalom-oktatás utolsó évtizedének tanulságai
11.15-11.30	Szakmai beszélgetés és kávészünet	

11.30-11.45	Kovács-Krassói Csenge	A magyar népmesék sárkánymotívuma mint a konfliktuspedagógia eszköze
11.45-12.00	Liskáné Svecz Andrea	„Carpent tua poma nepotes” – a zenei nevelés régen és most
12.30	Ebéd	

2019. április. 12. (péntek)

VIII. Matematika tantárgy-pedagógiája
Helyszín: B épület 107-es terem

Szekcióvezető: Kónya Eszter

8.30-8.45	Petz Tiborné, Tóth Szilvia	Virtuális valóság a tanítóképzés matematika oktatásában
8.45-9.00	Debrenti Edith, Vértessy Balázs	A problémamegoldási készség vizsgálata IV. osztályos tanulók és tanítóképzős hallgatók esetén
9.00-9.15	Szilágyiné Szinger Ibolya	Egy probléma – több megoldási út
9.15-9.30	Kónya Eszter	Kognitív terhelés a problémaközpontú matematikaórákon
9.30-9.45	Balogh László	Matematikai készségfejlesztő kártya fejlesztése projekt
9.45-10.00	Szakmai beszélgetés és kávészünet	
10.00-10.15	Zita Diana	Dominók a matematikatanítás szolgálatában
10.15-10.30	Ökördi Réka	A matematikai gondolkodás fejlesztésének szükségessége a fejlesztőpedagógusi gyakorlatban és e fejlesztés lehetséges hozadécai
10.30-10.45	Konstantinović, Katica	Math Board Games (Matematičke igre)
10.45-11.00	Mesić, Diana	Suvremeni metodički pristupi u funkciji uspešnosti stjecanja matematičkih kompetencija učenika razredne nastave
11.00-11.15	Kopas-Vukašinović, Emina; Mihajlović, Aleksandra	Assumptions of professional competences of future preschool teachers
11.15-11.30	Szakmai beszélgetés és kávészünet	

2019. április. 12. (péntek)

IX. Neveléstudomány és Óvodapedagógia
Helyszín: B épület 108-as terem

Szekcióvezető: Fáyiné Dombi Alice

8.30-8.45	Fáyiné Dombi Alice	Fejezetek a szegedi polgári iskolai tanítóképzés történetéből
8.45-9.00	Molnár Béla	A felsőfokú tanítóképző intézetek szervezete és képzési sajátosságai
9.00-9.15	Dombi Mária Adrienn	Nevelői életutak a 19. században
9.15-9.30	Bayerle Alajos	A neveléstörténet oktatásának dilemmái
9.30-9.45	Ozsváth Gábor	Eleinktől jussolt, népi kultúránk és a cyber nemzedékek
9.45-10.00	Szakmai beszélgetés és kávészünet	
10.00-10.15	Bíró Violetta	Az osztályközösség fejlődését meghatározó tényezők elemzése
10.15-10.30	Gulyás Georgina, Soós Katalin	Beteg gyermekek visszaintegrálásának lehetőségei az óvodában
10.30-10.45	Hérány Ferenc	Etikai különbségek a környezeti nevelésben
10.45-11.00	Soós Katalin, Hódi Ágnes, Győri-Dani Dóra	Az érzékenyítés pedagógiája: innováció az óvodapedagógus képzésben
11.00-11.15	Bocsiné Percze Andrea	Innovatív pedagógusképzés
11.15-11.30	Szakmai beszélgetés és kávészünet	
11.30-11.45	Gál Judit	Az óvodapedagógiai módszerek sajátosságai, sajátos arculat kialakításának újabb lehetőségei az óvodában
11.45-12.00	Kóger Yvetta	A család és óvoda kapcsolata az 1950-es és 60-as években az óvónők képzés tankönyveinek tükrében
Pedagógusképzés nemzetközi tapasztalatai Kerekasztal beszélgetés		

Szekcióvezető: Pogány Csilla		
12.00-12.15	Grkić Ginić, Jelena; Vukičević, Natasa	Pedagogical function of folk dances in teaching Music in the first four grades of primary school
12.15-12.30	Trifunović, Vesna	The problem of forming cultural identity of primary school pupils and history course
12.30-12.45	Mladenović, Jelena	Scientific Review of the Results of CLIL Method Success in Teaching of Natural Sciences
12.30	Ebéd/Lunch	

2019. április. 12. (péntek)

X. Informatika
Helyszín: B épület 6-os terem

Szekcióvezető: Gyórfi Tamás

10.00-10.15	Racskó Péter	Nemzetközi példák innovatív tanulási környezet kialakítására
10.15-10.30	Geda Gábor, Biró Csaba	Tegyük színesebbé...
10.30-10.45	Kovács Edina	Az elektronikus tananyagfejlesztés nevelésszociológiai aspektusai és kihívásai a felsőoktatásban
10.45-11.00	Gál Anikó	Óvodapedagógus hallgatók körében végzett vizsgálat az IKT eszközök lehetséges óvodai használatáról
11.00-11.15	Gyórfi Tamás	IKT alkalmazások az oktatásban
11.15-11.30	Szakmai beszélgetés és kávészünet	

2019. április. 12. (péntek)

**XI. Testnevelés és mozgásfejlesztés
Helyszín: B épület 124-es terem**

Szekcióvezető: Kiss Zoltán

9.45-10.00	Szerb György, Bencéné Fekete Andrea, Fodor Szabina, Zsámbok István	A testnevelés órák hatékonyságának mérése általános iskolában
10.00- 10.15	Lívják Emília	Az Óvodai Mindennapos Egészségfejlesztő Testmozgás
10.15- 10.30	Dely-Pálinkás Anikó	Középiskolások versengő attitűdjének és konfliktuskezelésének összefüggései testnevelés órákon
10.30- 10.45	Kovács Noémi	Egészségmegőrzés kisgyermekkorban stresszkezelés a legkisebbeknél /Testnevelés témakör
10.45- 11.00	Bartha Enikő	Az óvodai testnevelés kapcsolata - a különböző módszertani területekkel
11.00-11.15	Lovász Anikó, Széll Vivien Gizella, Hódi Ágnes, Soós Katalin	Primitív és áthidaló reflexek mérése óvodáskorú gyermekeknél
11.15-11.30	Szakmai beszélgetés és kávészünet	
11.30-11.45	Kiss Zoltán, Bohner- Beke Aliz	Testnevelés tanítási gyakorlattal kapcsolatos szakmai tanulságok
11.45-12.00	Ignjatović, Aleksandar	The role of familiarization on strength test in school aged children in Serbia
12.30	Ebéd/Lunch	
14.00- 15.30	Pappné Gazdag Zsuzsanna	Szemléletváltás az óvodások és kisiskolások testnevelésében Helyszín: A épület 88-as terem
15.30	Kerekasztal beszélgetés	

2019. április. 12. (péntek), 12. travanj 2019.

**XII. Hrvatski jezik i književnost i metodika nastave
Horvát nyelv és irodalom és oktatásának
módszertana
B zgrada, kabinet br. 115.**

Szekcióvezető, predsjedava: Gorjanac, Živko

8.30-8.45	Lehocki-Samardžić Ana, Mlikota Jadranka	Visoka učiteljska škola u Baji – početci nastave na hrvatskom jeziku
8.45-9.00	Berbić Kolar, Emina	Od cjelovite kurikularne reforme do Škole za život u kontekstu nastavnoga predmeta Hrvatski jezik
9.00-9.15	Milinović-Hrga, Anđela	Hrvatski visokoškolski jezični priručnik i ideologija – pogled u prošlost
9.15-9.30	Legac, Vladimir	Kreativnost u jednojezičnih i dvojezičnih učenika engleskog kao stranog jezika
9.30-9.45	Jurčević, Zorica	Učinkovitost poučavanja hrvatskoga jezika u hrvatskim školama u Mađarskoj
9.45-10.00	Stanka/Szakmai beszélgetés és kávészünet	
10.00-10.15	Bjedov, Vesna; Ivić, Vlatka	Metodička priprema za nastavni sat hrvatskoga jezika
10.15-10.30	Krumes, Irena; Pipić, Edita	Utjecaj medija i računalnih igara na razvoj govora predškolske djece
10.30-10.45	Krtanjek, Đurđica	Čitanjem započni dan – projektom do čitanja
10.45-11.00	Basta, Sanja	Metodički postupci i igrolike aktivnosti u nastavi prirode i društva
11.00-11.15	Jurec, Marica	Primjena microbita u razrednoj nastavi
11.15-11.30	Stanka/Szakmai beszélgetés és kávészünet	
11.30-11.45	Dragun, Dragica	Sanjini dnevnicu Pauline P.

11.45-12.00	Basta, Sanja	Partnerstvo obitelji, vrtića i škole (Family – Kindergarten – School Partnership)
12.00-12.15	Velišek-Braško, Otilia; Beljanski, Mila	Stručna pedagoška praksa studenata – budućih vaspitača: prilika za integrisano učenje
12.15-12.30	Ljuštanović, Jovan M.; S. Zorić, Milena	Samorefleksija studenata Visoke škole za obrazovanje vaspitača u Novom Sadu – potraga za modelom.
12.30-12.45	Petković, Dubravka	Edukacija učitelja za primjenu IKT alata i programa u nastavi
12.30	Ručak/Lunch	

Absztraktok

Alexovics Ingrid

Pécsi Apáczai Csere János Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium, Alapfokú Művészeti Iskola, Pécs, Magyarország

Az olvasási és az íráskészség fejlesztésének lehetőségei idegennyelv órán

Az előadásban röviden bemutatom, milyen veszélyei vannak a funkcionális analfabetizmusnak korunk társadalmára, illetve azt, milyen neurológiai tényezők játszhatnak szerepet az értő olvasás képességének romlásában.

A Waldorf módszerből és Celestine Freinet elgondolásából kiindulva azt a teóriám, hogy az értő olvasáshoz vezető egyik út a szövegalkotás, egész pontosan a saját szövegek alkotása lehet.

Bár az írás és olvasás képességének visszaszerzése gazdasági, társadalmi és oktatási érdek, tehát ösztársadalmi feladat, a fejlesztésnek az iskolákban kell elindulnia. Az előadásban egy angol nyelvi csoportban jelenleg is zajló írás- és olvasáskészség fejlesztő projekt tanulságait szeretném megosztani az érdeklődő hallgatósággal.

Kulcsszavak: funkcionális analfabetizmus, idegennyelvtanítás, íráskészség-fejlesztés, olvasáskészség-fejlesztés

Alexovics, Ingrid

Pécsi Apáczai Csere János Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium, Alapfokú Művészeti Iskola, Pécs, Magyarország

Possibilities of developing reading and writing skills in foreign language teaching

I am planning to present the dangers of functional illiteracy in our present-day society, and also to highlight a few possible neurological reasons behind the recent deterioration of reading skills.

Starting off from the Waldorf school theory, and also from the innovative ideas of Celestine Freinet, I would like to point out that developing writing skills might have an important role in regaining high-level reading comprehension.

As illiteracy is an economic, social and educational problem, hence is of utmost importance for the whole society, we may have to start our work towards a literate society in schools. In this lecture I am about to share the results of an ongoing project focusing on the development of writing and reading skills in a 9th grade English language group.

Keywords: developing reading skills, developing writing skills, foreign language education, functional illiteracy

Babity Mária

Eötvös József Főiskola, Pedagógusképző Intézet, Pedagógia-pszichológia Szakcsoport, Baja, Magyarország

...még mindig itt tartunk? A testi fenyítés helye, pontosabban szólva: helytelensége a gyermeknevelésben

Hazánkban 2005 óta törvényileg tilos a testi fenyítés alkalmazása a gyermeknevelésben. Hiába telt el azóta 14 év, a közfelfogás a testi fenyítést sok esetben még ma is a gyermeknevelési eszköztár részének tekinti, sőt időnként gyermekneveléssel foglalkozó szakemberek is a testi fenyítés hasznosságát, sőt szükségességét hangoztatják.

Előadásomban a nemzetközi és hazai kutatási eredmények fényében részletesen bemutatom, hogy a testi fenyítés alkalmazása milyen területeken és milyen formában fejt ki rövid- és hosszú távú károsító hatást a gyermek fejlődésére, társas kapcsolataira és társadalmi beilleszkedésére nézve. A károsító hatások számba vétele segíthet tisztázni, hogy miért kevés pusztán csak nem kívánatos gyermeknevelési eszköznek tekinteni a testi fenyítést, ehelyett miért szükséges a gyermeknek, valamint hosszabb távon a társadalomnak is kifejezetten ártó, a gyermekbántalmazás egyik formájaként definiálандó cselekményként számon tartani.

Kulcsszavak: gyermeknevelés, testi fenyítés, gyermekbántalmazás

Balogh László

Esélyt a Képességeknek Alapítvány

Matematikai készségfejlesztő kártya fejlesztése projekt

Az Esélyt a képességeknek program 2005 óta a Családjainkért Alapítvány keretei között indult újtárra és 2019-ben önálló alapítványi keretek között folytatódik. Évek óta több projektet valósított meg Salgótarjánban és térségében roma származású, jellemzően HHH szociális helyzetű roma általános iskolás gyerekek és családjaik kompetenciaerősítésében.

Az Alapítvány szervezésében kifejlesztettünk egy kártyajátékot a matematikai kompetencia, konkrétan a számolási készség fejlesztésére, amelynek egy jelentős „mintán” történő kipróbálása 2017. decembere óta zajlik Nógrád megyei, Borsod-Abaúj-Zemplén valamint Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei iskolákban. A tesztelés eddig összesen mintegy 350-400 gyermekkel valósult meg, és bemeneti-kimeneti méréses hosszabb távú fejlesztési kísérletek is folytak már. A tapasztalatok rendkívül biztatóak!

Kulcsszavak: matematika, készség fejlesztés

Bakacsi Zita

Eötvös József Főiskola/Pedagógusképző Intézet, Baja, Magyarország

A zene kifejezőeszközeinek hatása a kisgyermekre

A zene az érzelmeken keresztül hat. Ezt a hatást használjuk ki pozitív módon a zenepedagógiában. Mai világunkban azonban nagyon összetett hangzó környezet vesz körül minket, amiben gyakran a zene is zajként jelenik meg. Minél több ilyen inger ér minket, annál inkább csak háttérzeneként éljük meg a zenét, nem tanuljuk meg befogadni, átélni azt minden jótékony hatásával.

A zene a kifejezőeszközein (pl. hangerő, hangszín, tempó) keresztül éri el az érzelmeink befolyásolását. A kisgyermek minél korábban megtapasztalja a zenei kifejezőeszközök gazdagságát, annál érzékenyebbé és befogadóbbá válik a zene iránt.

Előadásomban ezeknek a kifejezőeszközöknek a 0-3 éves kisgyermekekre tett hatásáról fogok beszélni és arról, hogy a bölcsődei zenei nevelés során milyen lehetőségeink vannak a zenei kifejezőeszközök megérettetésére.

Kulcsszavak: bölcsőde, zene, kifejezőeszközök, érzelmek

Bartha Enikő

Apor Vilmos Katolikus Főiskola; Pedagógia- és Pszichológia és Testnevelés Tanszék

Az óvodai testnevelés kapcsolata – a különböző módszertani területekkel

Az óvodai mozgásos nevelés egyes formái és részterületei – nap-mint nap megjelennek a kisgyermekek mindennapjaiban. Napjainkban a mozgásos tevékenységekben hangsúlyosan jelen vannak az egyéb módszertani területek (pl. környezeti nevelés, irodalmi stb.) sajátosságai és eszközei is. Ezeket kreatívan felhasználva a tervezés és a megvalósítás folyamataiban, tudatosan járulhatunk hozzá az óvodás korú gyermekek személyiség fejlődéséhez.

Az előadás célja a különböző módszertani területek kapcsolódási pontjainak bemutatása konkrét példákon keresztül – ötleteket adva a kollégáknak a testnevelés tanításának újszerű és komplex megvalósításához.

Kulcsszavak: testnevelés, mozgásfejlesztés, sokszínűség, komplexitás, differenciálás, játék

Bakonyiné Kovács Bea

Eötvös József Általános Iskola, Baja

Az alárendelő összetett mondatok tanításának lehetőségei

„A tanárok el nem ismert harcosok, akik gyakran hatalmas problémákkal szembesülnek.” (Caroline Leaf)

Az alárendelő összetett mondatokat és elemzésüket 8. évfolyamon tanítjuk. A témakör tananyagai: •Az alárendelő összetett mondat elemzésének lépései •A sajátos jelentéstartalmú mellékmondatok •A mondatrend •Az alárendelő összetett mondat fajtái (jelzői, állítmányi, alanyi, tárgyi, határozói) •A többszörösen összetett mondatok. Az iskolánkban ezt hárman háromféle sorrendben tanítjuk. Előadásomban bemutatom mindhárom eljárást, valamint mellettük és ellenük szóló érveket gyűjtök.

Kulcsszavak: alárendelő összetett mondatok, sorrendiség, elemzés

Bakonyiné, Kovács Bea

Eötvös József Általános Iskola, Baja

Alternate Teaching Possibilities of the Compound Sentence

„Teachers are the ignored warriors who often find themselves face to face with tremendous problems.” (Caroline Leaf)

We teach the subordinating compound sentence analysis in Eight Grade. The subjects of the curriculum are: •The steps taken for the analysis of the subordinating compound sentence •The independent clause •The syntax •Classes of compound sentences (attributes, predicates, subjects, objects, adverbs) •The complex sentences. In our schools these three grammatical concepts are taught in three different sequences. In my exposition I separately show the three different orders, as well as the pros and cons of each.

Keywords: subordinating compound sentence, grammatical concepts, analysis

Basta, Sanja

*mag., teacher advisor at Elementary School 22. June, Sisak; 28 Franje Lovrića, Sisak
Faculty of Teacher Education, University of Zagreb, Department in Petrinja
Republic of Croatia*

Methodical procedures and games in the teaching of Science

Science as an interdisciplinary subject integrates the contents of various scientific areas – natural, socio-humanistic and technical-information areas. In the teaching of Science, teachers apply different procedures, activities and teaching strategies, for example: research, problem solving, demonstrations, didactical games, quizzes, role-playing, graphic representations, projects, visits to various institutions. In addition to examples of classical and digital educational content, modern methodical procedures and game-like activities in the teaching of Science in the first four grades of primary school will be presented in the paper.

Key words: games, methodical procedures, science

Basta, Sanja

*mr. učiteljica savjetnica u Osnovnoj školi 22. lipnja, Sisak Učiteljski fakultet Sveučilišta u
Zagrebu, Odsjek u Petrinji
Republika Hrvatska*

Metodički postupci i igrolike aktivnosti u nastavi prirode i društva

Priroda i društvo kao interdisciplinarni nastavni predmet integrira sadržaje različitih znanstvenih područja – prirodoslovnoga, društveno-humanističkoga i tehničko-informatičkoga područja. Učitelji pri poučavanju nastave Prirode i društva primjenjuju različite postupke, aktivnosti i strategije poučavanja, primjerice: istraživanje, rješavanje problema, demonstracije, didaktičke igre, kvizove, igranje uloga, grafičke prikaze, projekte, posjete. U radu će, uz primjere klasičnih i digitalnih obrazovnih sadržaja, biti prikazani suvremeni metodički postupci i igrolike aktivnosti u nastavi Prirode i društva u prva četiri razreda osnovne škole.

Ključni pojmovi: igrolike aktivnosti, metodički postupci, priroda i društvo

Basta, Sanja

*mag., teacher advisor at Elementary School 22. June, Sisak; 28 Franje Lovrića, Sisak
Faculty of Teacher Education, University of Zagreb, Department in Petrinja
Republic of Croatia*

Family – Kindergarten – School Partnership

Teaching curriculum of any educational institution is student – focused and teaching/lessons centered on a student demands quality cooperative and partnership relations between the family and educators. The obligation of every educator and teacher is to initiate cooperation with parents that will enable parents to be actively involved and participate in the life and work of an educational institution (kindergarten, school). Collaboration among partners implies an equal relationship in the planning, implementation and evaluation. The quality and intensity of cooperation affect the well-being of all participants (family, educator/ teacher), especially the achievement of a common goal, and that is a content, happy and successful child.

Keywords: partnership, cooperation with parents, goals and benefits of cooperation

Basta, Sanja

*mr. učiteljica savjetnica u Osnovnoj školi 22. lipnja, Sisak; Franje Lovrića 28 Sisak
Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek u Petrinji
Republika Hrvatska*

Partnerstvo obitelji, vrtića i škole

Kurikul odgojno-obrazovne ustanove usmjeren na dijete i nastava usmjerena na učenika zahtijevaju kvalitetne suradničke i partnerske odnose obitelji i odgojno-obrazovnih djelatnika. Obveza je svakog odgojitelja i učitelja inicirati suradnju s roditeljima koja će roditeljima omogućiti aktivno uključivanje i djelovanje u životu i radu odgojno-obrazovne ustanove (vrtića, škole). Partnerska suradnja podrazumijeva ravnopravni odnos u procesu planiranja, realizacije i evaluacije. Kvaliteta i intenzitet suradnje utječu na dobrobit svih sudionika (obitelj, odgojitelj/učitelj), osobito na ostvarenje zajedničkoga cilja, a to je zadovoljno, sretno i uspješno dijete.

Ključne riječi: partnerstvo, suradnja s roditeljima, cilj i dobiti suradnje

Bayerle Alajos

Eötvös József Főiskola Pedagógiai Intézet, Magyarország

A neveléstörténet oktatásának dilemmái

A neveléstörténet oktatása az állami tanítóképzők működésétől kezdve a tantárgyi struktúra részét képezte. Azonban a relevanciája az évtizedek során megkopott, presztízséből sokat veszített. A mai diákok számára nem elég érdekes, anyagában viszont jelentős, mind ezek a tárgy hallgatói kedveltségét negatívan befolyásolták. A tapasztalatok alapján új módszertani megoldásokra lenne szükség. Ezzel kapcsolatban mutatom be a saját próbálkozásainkat, útkeresésünket. Az évtizedek alatt szerzett tapasztalatok birtokában gondoljuk újra a tárggyal kapcsolatos elképzeléseket és a számonkérési technikákat, számítva az tárgy oktatásában résztvevő kollégák tapasztalataira és eredményeire.

Kulcsszavak: KKK, mintatanterv, tananyag, oktatási módszerek, eszközök, számonkérési formák.

Bencéné Fekete Andrea

Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar, Neveléstudományi Intézet, Kaposvár, Magyarország

Leendő tanítók felkészítése a hátrányos gyerekekkel történő foglalkozásra

A gyerekek iskolai kudarcainak hátterében gyakran szociokulturális hátrány fedezhető fel, melynek elemei közt szerepel a szülők alacsony iskolázottsága, az egzisztenciális bizonytalanság, a családi instabilitás, az eltartottak magas száma, valamint a kisebbségek etnikai helyzete. A tanuláshoz fűződő élmények ösztönzően hatnak a gyerekek tanulási kedvére. Az iskolai környezetben kell biztosítani a gyerekek számára sikerélményt, hogy öntevékenyen, jó kedvvel vegyenek részt az ismeretszerzés folyamatában. Erre a tevékenységre fel kell készíteni a képzés során a leendő pedagógusokat, a hátránykompenzációs eszköztárát folyamatosan bővíteni kell. Az előadás során egy olyan projekt kerül bemutatásra, ahol a hallgatók tapasztalati tanulás útján ismerik meg a hatékony jógyakorlatokat.

Kulcsszavak: hátrányos helyzet, érzékenyítő tréning, hospitálás, esetmegbeszélés, tapasztalati tanulás

Berbić Kolar, Emina

izv. prof. dr. sc. Faculty for Educational and Educational Sciences J. J. Strossmayer University of Osijek, Republic of Croatia

From the complete curricular reform to the School of Life in the context of the subject of the Croatian language

The paper will give a critical review of the education reform entitled Full Curricular Reform which was conceived as a comprehensive educational reform of the Republic of Croatia and aimed at reforming and modernizing existing curricula in elementary and secondary education. The whole curricular reform had a noble goal, a stimulating environment, the enthusiasm of a large number of experts from all educational areas. Political (no) circumstances caused a halt in the work of Complete Curricular Reforms, as well as initial changes and changes in the direction of reform, and this was no longer a complete curricular reform, but a partial curricular reform entitled The School of Life. The work will compare the initial goals of the Complete Curricular Reform and Final Outcomes of the School of Life as well as the current implementation of the School of Life in the experimental school program.

Key words: Full Curricular Reform, School of Life, Educational Reform, Croatian Language, Curriculum

Berbić Kolar, Emina

izv. prof. dr. sc Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti, Sveučilište J.J.Strossmayera u Osijeku, Republika Hrvatska

Od cjelovite kurikularne reforme do Škole za život u kontekstu nastavnoga predmeta Hrvatski jezik

Radom će se dati kritički osvrt na obrazovnu reformu naslovljenu Cjelovita kurikularna reforma koja je zamišljena kao cjelovita obrazovna reforma Republike Hrvatske i kojoj je cilj bio reformirati i osuvremeniti postojeće kurikulume u osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju. Cjelovita kurikularna reforma imala je plemenit cilj, poticajnu okolinu, entuzijazam velikoga broja stručnjaka iz svih odgojno-obrazovnih područja. Političke (ne)prilike uvjetovale su zastoj u radu Cjelovite kurikularne reforme kao i inicijalne promjene i promjene smjera reformiranja te to više nije bila Cjelovita kurikularna reforma, nego djelomična kurikularna reforma naslovljena kao Škola za život. Radom će se usporediti prvotni ciljevi Cjelovite kurikularne reforme i konačni ishodi Škole za život kao i trenutačna implementacija Škole za život u eksperimentalni školski program.

Ključne riječi: Cjelovita kurikularna reforma, Škola za život, obrazovna reforma, Hrvatski jezik, kurikulum

Bíró Violetta

PTE-KPVK Pedagógiai és Pszichológiai Tanszék

Az osztályközösség fejlődését meghatározó tényezők elemzése

A pedagógus életpálya modell bevezetésével kidolgozásra kerültek a pedagóguskompetenciák, melyek közül az előadásomban a Pedagógus II. szint sztenderdjeiből az 5. kompetenciára – a tanulói csoportok és közösségek alakulásának segítésére, fejlesztésére – fogok fókuszálni. Célom rávilágítani arra, hogy napjainkban e kompetencia fejlesztése érdekében milyen pedagógiai és pszichológiai módszereket alkalmaznak egy városi iskolában a pedagógusok. Gyakorlati példákon keresztül mutatom be, hogy a hagyományos és innovatív módszerek kombinálásával hogyan lehet tudatos munkával egy kezdetleges, első osztályos csoportból negyedik osztályra magasabb fejlettségi szintet mutató osztályközösséget kialakítani.

Kulcsszavak: pedagógus kompetencia, kisiskolás kor, innovatív pedagógiai módszerek, szociometria

Bockovac Tímea

Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, Pécs, Magyarország

A horvát mint nemzetiségi nyelv tanításának módszertani kihívásai

Az előadás a magyarországi horvátok jelenkori nyelvi állapotának kontextusában vizsgálja a hazai két tanítási nyelvű gimnáziumban (Budapest, Pécs) tanuló középiskolai korosztály kétnyelvűségét. A 2016/2017-es tanév folyamán elvégzett átfogó vizsgálat kiterjed a tanulói nyelvhasználat színtereire, a nyelvi attitűdre, valamint a nyelvi kompetenciák megítélésére is. A kapott eredmények figyelembe vételével, a tanárképzés folyamán (is) szükségessé válik a tanulói kétnyelvűség szintjének megfelelő szakmódszertani ismeretek bővítése.

Kulcsszavak: nyelvi állapot, magyarországi horvátok, kétnyelvűség, nyelvi kompetencia

This presentation examines the bilingualism of Croats in Hungary through the results of students from two schools, those in Budapest and Pécs. The research was conducted during the academic years 2016/2017 and it examines issues such as: students' language use, language attitudes, and judgments towards linguistic competences. With the given results in mind there is a need to improve the teacher training by expanding methodological approaches to bilingual education.

Bjedov, Vesna; Ivić, Vlatka

Assistant Professor at Josip Juraj Strossmayer University in Osijek, Faculty of Humanities and Social Sciences in Osijek

Department of Croatian Language and Literature, Osijek, Croatia

Senior Language Instructor at Josip Juraj Strossmayer University in Osijek; Faculty of Humanities and Social Sciences in Osijek

Department of English Language and Literature, Osijek, Croatia

Methodical preparation for croatian language lesson

Preparation for the Croatian language teaching includes professional, methodological, pedagogical, organizational, material-technical and psychological aspects. They start already in the initial education, and continue during the educational work with the students. An important part of the teacher's preparation for the Croatian language lesson is the methodological part that takes its final form in written preparations that can be the plan or the scenario of the teaching unit. This paper investigates whether the Croatian teachers make the written preparations or not. With this aim, 299 Croatian language teachers were surveyed in five counties. The results showed the teacher's awareness of the importance of writing preparation, but also the need for the constant encouragement of the teachers to prepare for the Croatian language lessons in order to be successful in their teaching.

Key words: methodical preparation, written preparation, Croatian language teaching, methodological knowledge, methodological competence

Bjedov, Vesna; Ivić, Vlatka

dr.sc. docentica Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku; Filozofski fakultet Osijek, Odsjek za hrvatski jezik i književnost, Osijek, Hrvatska

viša lektorica Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku; Filozofski fakultet Osijek Odsjek za engleski jezik i književnost, Osijek, Hrvatska

Metodička priprema za nastavni sat hrvatskoga jezika

Pripremanje za nastavni sat hrvatskoga jezika obuhvaća stručnu, metodičku, pedagošku, organizacijsku, materijalno-tehničku te psihološku pripremu. One počinju već u inicijalnom obrazovanju, a nastavljaju se tijekom nastavnoga rada s učenicima. Važan dio nastavnikova pripremanja za nastavni sat hrvatskoga jezika predstavlja metodička priprema koja svoje konačno uobličavanje ostvaruje u napisanim pripravama koje mogu biti nacrt nastavne jedinice ili scenarij nastavnoga sata. U ovome se radu istražuje pišu li nastavnici hrvatskoga jezika pripremu za nastavni sat ili ne. S tim je ciljem anketirano 299 nastavnika hrvatskoga jezika pet županija. Rezultati su pokazali osviještenost nastavnika o važnosti pisanja priprave, ali i potrebu stalnoga poticanja nastavnika na kvalitetnu pripremljenost za nastavni sat hrvatskoga jezika s ciljem ostvarivanja uspješne nastave.

Ključne riječi: metodička priprema, napisana priprema, nastava hrvatskoga jezika, metodičko znanje, metodička kompetencija

Bocsiné Percze Andrea

EKE Pszichológia Intézet, Eger, Magyarország

Innovatív pedagógusképzés

Előadásom témája az innovatív pedagógusképzés. Röviden szeretném felvázolni az óvodai nevelést szabályozó dokumentumok változását és ezzel párhuzamba állítva az óvodapedagógus képzés jellemzőit napjainkig. Felgyorsult, folyamatosan változó világunk az óvodapedagógiát és az óvodapedagógusokat is kihívások elé állítja. Éppen ezért szeretnék rávilágítani, egyfajta iránymutatást adni azzal kapcsolatban, hogy miért és milyen téren kell a jövőben erősíteni az óvodapedagógus képzést annak érdekében, hogy a hallgatók pályaszocializációja és az óvodapedagógusi kompetenciáik alakítása hatékonyabb legyen, és ez által felkészültebbek legyenek a XXI. század gyermekeinek nevelésére.

Kulcsszavak: új módszerek; pedagógus szerepváltás; elmélet és gyakorlat koherenciája

Borsos Éva, Kovács Elvira, Horák Rita

Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző kar, Szabadka, Szerbia

Az Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar hallgatóinak taneszköz használati szokásai a természet és társadalom órák megtartása során a 2018-as év őszi szemeszterében

Egyetemünk Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző kara nagy hangsúlyt fektet a tanító szakos hallgatók képzésére. Különösen fontosnak tartjuk felkészíteni őket az oktatási-nevelési feladatok aktuális, időszerű kihívásaira. Ehhez hozzátartozik a hagyományos illetve a korszerű oktatási módszerek és taneszközök használata is. Munkánkban a hallgatók taneszköz használati szokásait vizsgáltuk a gyakorló iskolában megtartott természet és társadalom valamin környezet ismeret órákon a 2018-as év őszi szemeszterében. Külön hangsúlyt fektettünk az információs kommunikációs technológia használatának gyakoriságára.

Kulcsszavak: információs kommunikációs technológia, taneszköz, tanítóképző kar

**Cvikić, Lidija; Turza-Bogdan, Tamara; Aladrović Slovaček,
Katarina**

University of Zagreb, Faculty of Teacher Education, Zagreb, Croatia

New curriculum of mother language in Croatia – What about teachers?

In January 2019, 37 curricula for primary and secondary school subjects were published in government Gazette, as the first official outcomes of the national reform of educational system in the Republic of Croatia. To the school subject Croatian Language, a mother tongue of majority of pupils, the new curriculum has brought fundamental changes. Theoretical and methodological shift has been made from content-based and teaching-oriented old curriculum to competence-based and learning-oriented new curriculum. To mother tongue learning, the new curriculum introduces: re-defined subject areas, learning outcomes, systematic development of all language skills, greater teacher autonomy, etc. This paper investigates requirements that new Croatian Language curriculum sets out for primary school teachers. The findings will be discussed with regards to initial teacher education.

Key words: primary school, Croatian as a mother tongue, language learning

Cvikić, Lidija; Turza-Bogdan, Tamara

University of Zagreb, Faculty of Teacher Education, Zagreb Croatia

**Linguistic aspects of Roma education in Republic of Croatia:
state of affairs and perspectives**

In the Republic of Croatia, the Constitutional right to education of national minorities in their own language and script is exercised in 3 models – model A, B, and C. Two of them are models of education *in* a minority language (A and B), while model C is education *with* a minority language as a school subject. At the moment, Roma national minority is the only minority that does not exercise their educational right in any of the 3 models. Fortunately, recent national reform of education, and in the last decade carried out projects and programs that focused on language, introduced many positive changes to linguistic aspect of Roma education. This paper discuss these changes and their results: from formal recognition and introduction of Croatian as L2 to the attempts to design a curriculum of Roma language(s) and culture.

Key words: minority languages, Roma education, language classes

Csorba-Simon Eszter

*PTE Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont Társadalomtudományi Szakkönyvtár, Pécs,
Magyarország.*

PTE „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskola, Pécs, Magyarország

A szöveg ereje – az irodalomterápia hatása a fiatalkorú fogvatartottakra és a lakásotthonokban élő kamaszokra

Mára kurrens problémává vált a bűnözés, ezzel együtt a büntetéssel kapcsolatos nehézségek, kérdések és megoldások, melynek hatására az eddig zárt intézményrendszerek széles körű társadalmi nyilvánosságot kapott. A jelen dolgozat alapját az a személyes és szakmai tapasztalat képezte, amelyet könyvtárosként biblioterápiás foglalkozásaim keretében, a pécsi Fiatalkorúak Regionális Büntetés-végrehajtási Intézetében fogvatartottakkal és a szigetvári, valamint komlói lakásotthonokban folytatott foglalkozássorozat tartása során szereztem.

Meggyőződésem, hogy a biblioterápiának egyre nagyobb szerepe van az oktatásban és a társadalmi nevelésben. Dolgozatomban bemutatom a tapasztalataimon keresztül, hogy milyen funkciója lehet az irodalomterápiának ezeken a speciális területeken.

Kulcsszavak: irodalomterápia, nevelés, börtön, lakásotthon

The problem of crime is becoming an increasingly question, and the effects of this lot of discipline and speciality had started to deal with this theme, in order to give assistance to preventing and windup of crime. The root of the current essay is modelled by a professional experience, what I got hold of in the Regional Penalty Institution of Youthfuls in Pécs and group homes in Szigetvár and Komló (Baranya County, Hungary), where as an expectant librarian I lead on therapy for the prisoners and orphans.

My conviction is, bibliotherapy has an increasingly justification in space of profession, social and education. In my essay I set out and present what role could the bibliotherapy have on strength of my experiences and non-fiction, and what positive effects could the bibliotherapy have, in this special areas.

Csimáné Pozsegovics Beáta; Schlichter-Takács Anett

*Kaposvári Egyetem, Pedagógiai Kar, Neveléstudományi Intézet, Szak módszertani tanszék,
Kaposvár, Magyarország*

Tanítsunk Múzeumban

A múzeum interaktív környezetben támogathatja, sikeresebbé teheti az iskolai tanulást. A „szórakozva tanulás” elvét szem előtt tartó múzeumpedagógiai módszertan alkalmazása a gyakorlatban kiváló tanítási/tanulási alkalmakat nyújthat a pedagógusok és diákjaik számára. Előadásunkban a kaposvári Rippl-Rónai Múzeumban végzett kutatáson keresztül mutatjuk be, hogyan élnek az adott lehetőségekkel a helyi pedagógusok és milyen módszertannal dolgoznak a múzeumpedagógiai programokban. A vizsgálat során szerzett tapasztalok figyelembe vételével, módszertani javaslatokat teszünk, melyek segítséget nyújtanak a tanítóknak/tanároknak a tudatosabb, a tanítandó tartalmakkal összehangoltabb múzeumi foglalkozások, órák tartásához.

Kulcsszavak: múzeumpedagógia, edutainment (szórakozva tanulás), iskolán kívüli tanulás

Dabóczy Márta

*Angol nyelv és zenetanár, Talentum Ált. Iskola, ELTE nyelvvizsgáztató tanár, PhD hallgató
Pannon Egyetem*

Lehetséges kognitív kapcsolatok a zene és nyelvtanulásban

Mostanára tudományosan elismert tényként kezeljük, hogy a zenei és nyelvi tehetség között kognitív kapcsolat található. Ezeket a kapcsolatokat vizsgálta többek között Cohbert, Besson, és Schön. A nemzetközi szakirodalom elsődleges kutatási célja azoknak az agyban végbemenő végleges változásoknak a kutatása, melyek lehetővé teszik a zenét tanuló diákok számára az idegen nyelv könnyebb elsajátítását. Ennek a kapcsolatnak a meglétét, illetve a gyakorlati pedagógiában alkalmazható hatását vizsgálja egy 400 diákon mért 3 éves felmérés, melynek részeredményeit már több nemzetközi konferencián bemutattuk angol nyelven. Ez alkalommal magyar nyelven szeretnénk bemutatni a kutatási anyagot és eredményeket.

Kulcsszavak: zene és nyelvtanítás kapcsolata, kutatás

Daróczy Gabriella

Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító – és Óvóképző Kar, Magyar Nyelv és Irodalmi Tanszék, Budapest, Magyarország

A gyermekkultúra mediális fejleményeinek hatása az óvodáskorú gyermekek irodalmi kompetenciájára – az interaktív mesekönyv kulturális újszerűsége

Előadásomban szeretném bemutatni azt, hogy az interaktív könyv a maga hibrid, összetett anyagiságában miként változtatja meg az óvodáskorú gyermekek narratíva élményét. A változást alapvetően az új médium alternatív szemiotikai struktúrái idézik elő, mint pl. a szimuláció. A performancia-aktus a hagyományos, befogadói attitűdöt iniciáló könyvkultúra világához képest már nem kizárólag a gyermek „fejében” játszódik le. A gyermeki jelenlét lényege a befogadáshoz képest inkább a részvétel fogalmával írható le. Az előadásban szeretném bemutatni azt, hogy milyen hatást gyakorol mindez a szekvenciálisan szerveződő gondolkodásra. Az interaktív könyv pedagógiai hasznosságának a rövid bizonyítása során egyúttal szeretném a szimulációs játéktevékenységre vetülő pedagógiai gyanakvást eloszlatni.

Kulcsszavak: interaktív könyv – narratíva – részvétel – kisgyermekkor

The Impact of Medial Developments in Children's Culture on the Literary Competence of Preschoolers – The Cultural Novelty of Interactive Storybooks

In my presentation, I would like to introduce how the interactive book, changes the narrative experience of pre-school children in its hybrid, complex materiality. The change is basically caused by the alternative semiotic structures of the new medium, the most important of which is the simulation. The performance act is no longer exclusively in the "mind" of the child compared to the world of the traditional culture of initiating attitude. The essence of a child's presence can be described in terms of participation rather than reception. In the presentation, I would like to show what effect this has on sequentially organized thinking. Focusing on how the new medium supports the conceptual framework without which the illustration, the image would be nothing more than itself. In the short demonstration of the pedagogical utility of the interactive book, I would also like to dispel the pedagogical suspicion of simulation play.

Keywords: interactive book – narrative – participation – early childhood

Debrenti Edith; Vértessy Balázs

Partiumi Keresztény Egyetem, Gazdaság és Társadalomtudományi Kar, Gazdaságtudományi tanszék, Nagyvárad, Románia

Debreceni Egyetem Matematika- és Számítástudományok Doktori Iskola, Debrecen, Magyarország

A problémamegoldási készség vizsgálata IV. osztályos tanulók és tanítóképzős hallgatók esetén

Problémáról akkor beszélünk, ha van egy cél, egy megoldandó feladat, de nem ismerjük az eléréséhez vezető utat, akadályba ütközünk. Az akadály leküzdésének útja a problémamegoldás folyamata, a megoldás keresését és kidolgozását nevezzük problémamegoldásnak. A problémamegoldó gondolkodást több tényező befolyásolja: előismeret, stratégiák, metakognitív képességek, meggyőződés, beállítódás, de szerepe van az önirányításnak is. Kutatásunkban 4. osztályos tanulókat, valamint tanítóképzős hallgatókat mértünk fel egy teszt alkalmazásával, melyben különböző módszerrel megoldható feladatokat válogattunk össze. A válaszokban a rugalmas gondolkodást, a megoldási módszerek ismeretét, azok változatosságát, a pontosságot figyeltük és a leggyakrabban előforduló hibákat elemeztük. Összehasonlító vizsgálatunkat két országban végeztük el: Magyarországon és Romániában.

Kulcsszavak: ismeret, problémamegoldási képességek, érdekes feladatok, felfedezés, stratégiák.

Demeter Gáborné

Kaposvári Egyetem / Gyógypedagógiai Intézet, Pedagógiai Kar, Kaposvár, Magyarország

Az olvasásfejlesztés preventív modellje

Az olvasási nehézséggel küzdő tanulók körében nagymintás kutatást végeztem az olvasási teljesítmény és annak minőségére ható háttértényezők összefüggéseinek feltárása érdekében. Kutatásom céljai: A tanulók anamnézisének, intelligencia-profiljának és részkészségeinek elemzésével megismerem az 1-8. évfolyamokra jellemző olvasási mintázatokat. Az olvasási nehézség kialakulásában döntő háttértényezők azonosításával rámutatok a pedagógiai beavatkozás releváns pontjaira. Kutatási kérdésem: Melyek azok a beavatkozási pontok, amelyek fejlesztő folyamatba rendezhetők az olvasási nehézség prevenciója érdekében? A kutatás eredményeként kirajzolódó fejlesztő program azoknak a tanulóknak nyújt segítséget, akik ép intellektus, jó érzékszervi működés és fejlődési rendellenesség nélkül élnek át kudarckokat az olvasástanulás során.

Kulcsszavak: prevenció, olvasás, szövegértés, tanulási nehézség, esélyteremtés

Dely-Pálinkás Anikó; Keresztes Noémi

*Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Doktori Iskola,
Szegedi Tudományegyetem Magatartástudományi Intézet, Ifjúságkutató Munkacsoport*

Középiskolások versengő attitűdjének és konfliktuskezelésének összefüggései testnevelés órákon

A versengés és a konfliktusok állandó jellemzői az iskolai életnek. Kutatásunk célja a versengő attitűd és a konfliktushelyzetek kapcsolatának feltárása, a középiskolás korosztály konfliktuskezelő módszereinek megismerése, valamint a leggyakrabban előforduló konfliktushelyzetek vizsgálata a testnevelés órákon.

2013 óta 400 kérdőív került kitöltésre több bajai középiskolában. Önkitöltéses kérdőíves módszert alkalmaztunk, az eredményeket pedig faktoranalízis, variancia-analízis és t-próba segítségével elemeztük.

Habár az adatok feldolgozása jelenleg is folyamatban van, eddigi eredményeinkből azt láthatjuk, hogy a versengő attitűd és a konfliktuskezelő technikák, valamint a testnevelés órán előforduló konfliktusok gyakorisága között szignifikáns összefüggés tapasztalható.

Kulcsszavak: tanár-diák konfliktus, konfliktuskezelési technikák, versengés, középiskolások

Dely-Palinkas, Aniko; Keresztes, Noemi

*University of Pecs, Doctoral School of Health Sciences,
University of Szeged, Department of Behavioral Sciences, Youth Health Research team*

Relationship between competitive attitude and conflict management during PE lessons among high school students

Competitiveness and conflicts are permanent factors of school life. Main goals of our recent study were to detect the relationship between competitive attitude and conflicts, to reveal their conflict management methods and to identify the most common conflicts during PE lessons.

400 questionnaires were administered from 2013 in different high schools in Baja. Self-administered method was used for data collecting while results were analyzed by factor analyses, ANOVA and student t-test.

Although analyses are still in progress we can conclude that competitive attitude, conflict management methods and the frequency of conflicts during PE lessons are in significant relationship.

Keywords: student-teacher conflict, conflict management methods, competitiveness, high school students

Dragun, Dragica

*Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Osijek, Croatia*

Sanja's Diaries of Paulina P.

The era of diary prose in children's and youth literature was first popularized by Meg Cabot's *The Princess Diaries* and Jeff Kinney's *Diary of a Wimpy Kid*, and even before that, Sue Townsend's *Adrian Mole series*. The development of Croatian diary prose has brought us Sanja Polak, who introduced the series known as *Dnevnici Pauline P. (Diaries of Paulina P)* into Croatian children's literature. It is a series of six titles published in the period between 2000 and 2015, in which the author, who is also Paulina's mother, included various anecdotes with children she worked with as a teacher. Such interweaving of autobiographical signals in the fictionality opens up another dimension of interpretation for the reader – one based on which these diaries could be read as autobiographical notes, which is precisely what this paper discusses.

Keywords: autobiographical prose, diary, Paulina P, thematic framework

Dragun, Dragica

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera, Filozofski fakultet, Osijek, Republika Hrvatska

Sanjini dnevnik Pauline P.

Ciklus dnevničke proze u dječjoj književnosti, i onoj za mlade promovirali su *Princezini dnevnik* Meg Cabot i *Gregovi dnevnik* Jeffa Kinneya, a prije toga *Dnevnici Adriana Mola* Sue Townsend. Kada hrvatska dnevnička proza dobiva na snazi pojavljuje se Sanja Polak koja u hrvatsku dječju književnost donosi ciklus – dnevnik Pauline P. Riječ je o šest naslova objavljenih od 2000. do 2015. godine u kojima je autorica, majka istoimene junakinje, ukomponirala i zgode koje je proživjela sa svojim učenicima kao učiteljica. To upletanje autobiografskih signala u fikcionalnost pri iščitavanju otvara još jednu dimenziju tumačenja – onu kojom bi se ti dnevnik mogli čitati i kao autobiografski zapisi, o čemu će se govoriti u radu.

Ključne riječi: autobiografska proza, dnevnik, Paulina P., tematski okvir

Dombi Mária Adrienn

*Szegedi Tudományegyetem, Juhász Gyula Pedagógusképző Kar, Tanító- és Óvóképző Intézet,
Szeged, Magyarország*

Nevelői életutak a 19. században

Az előadás a 19. századi tanítóképzés eredményességét mutatja be tanítói életutak elemzése útján. Az élettörténetek eseményei feltárják a nevelői egyéniségek és -csoportok életvilágát, amelynek segítségével az életpálya narratív reprezentációja is megjelenik. A 19. századi nevelők életpályájának tematizált motívumai társadalmi beágyazottságúak, továbbá a vizsgált korszak mentalitástörténetének a nevelői hivatásra vonatkozó elemeire is rávilágítanak. A 19. század nevelőinek kiválasztott reprezentánsai, mintát adó alakjai a korabeli pedagógus életpályának közös és eltérő életvezetési jellemzőit feltárják, amelyet átszól a társadalmi elvárás rendszer és a nevelői szakma professzionalizálódása

Kulcsszavak: mentalitástörténet, tanítói életút narratívák, szakmai professzionalizáció

Kučević, Dubravka; Tomaš, Suzana; Tomasović, Julija

Facultet of Humanities and social sciences, University of Split

Applications of the MOODLE system in teaching contemporary art

Contemporary art changes the relationship between visual observation and visual thinking. The visual expression in contemporary art stems from the artist's ideas, not from the artist's visual perception. Pupils rarely see contemporary art in the lower grades of elementary school, so it would be desirable for pupils to get to know the work of contemporary art in order to achieve an interaction between pupils and modern art. If pupils are not in touch with modern art, e-learning can be used to teach them about 21st-century art. The aim of this study is to determine whether there is a difference in the knowledge and preferences of fourth-grade pupils towards modern art in traditional classes and using the e-learning system. The e-learning system used in this study is Moodle. Moodle supports multimedia content tools and e-communication that translates knowledge of contemporary art to learners. The pupils' knowledge and preference scores showed significant differences, benefitting contemporary art, depending on the implementation method offered to pupils.

Keywords: pupils, contemporary art, Moodle, learning.

Kiš-Novak, Darinka; Šoštarek, Lucija

dr. sc. v. pred./prof. v.š. i studentica Sveučilišta u Zagrebu, Učiteljski fakultet, Odsjek u Čakovcu, Međimursko veleučilište u Čakovcu

Sanitarni problemi romskih naselja u Međimurju

Međimurska županija ima najveću koncentraciju romskog stanovništva na području Republike Hrvatske. Prema popisu stanovništva iz 2009. godine na području Međimurske županije od ukupnog stanovništva županije 4,7% su Romi što ih čini najbrojnijom nacionalnom manjinom u Međimurju. Romske zajednice Međimurske županije žive odvojeno od ostalog stanovništva. Cilj ovog rada bio je istražiti uvjete stanovanja, najčešće sanitarne probleme te zdravstvene aspekte života ljudi. Rezultati su dobiveni provođenjem anketnog upitnika (N=27) na uzorku roditelja predškolske i školske djece koja borave u produženom boravku Romskog obiteljskog centra u romskom naselju Gornji Kuršanec.

Loša kvaliteta stambenog prostora i prenapučenost imaju negativne posljedice na zdravlje i dobrobit pojedinca.

Ključne riječi: osobna higijena, Romi, sanitacija, stanovanje

Fáyiné Dombi Alice

Szegedi Tudományegyetem, Juhász Gyula Pedagógusképző Kar, Tanító- és Óvóképző Intézet, Szeged, Magyarország

Fejezetek a szegedi polgári iskolai tanítóképzés történetéből

Az előadás a polgári iskolai tanítóképző -intézeti tanárképzés történetét mutatja be a dualizmus korában a polgári iskolai tanítóképző intézeti tanárképzés létrejöttétől a századfordulóig. Külön foglalkozik az átmeneti képzési formákkal, mint például a tanítóképezdei tanári tanfolyam működésével, és az Apponyi Kollégiumban folyó munkával. Kiemeli a képzőhely kiemelkedő tanárainak tevékenységét, elemzi pedagógiai stratégiájuk lényegét, különös tekintettel Kiss Áron, Imre Sándor, Zirzen Janka és Répay Dániel tevékenységére. Külön kitér a tanárjelöltek helyzetére és a gyakorlati kiképzés mikéntjére. Az előadás a polgári iskolai tanítóképző Intézeti tanárképzés fejlődési vonulatát tárja fel a jelzett időszakban.

Kulcsszavak: tanítóképzés története, Apponyi Kollégium, minta gyakorló iskolai tanítás, pedagógiai stratégia

Gál Anikó

Szegedi Tudományegyetem, Juhász Gyula Pedagógusképző Kar, Alkalmazott Pedagógia és Pszichológia Tanszék, Szeged, Magyarország

Óvodapedagógus hallgatók körében végzett vizsgálat az IKT eszközök lehetséges óvodai használatáról

Kutatásunk célja, hogy egy felsőoktatási intézmény vizsgálatának keretén belül feltárjuk és megismerjük óvodapedagógus hallgatók véleményét, attitűdjeit az óvodában megjelenő digitális eszközök lehetséges használatáról. A fenti téma vizsgálatát 2018/2019-es tanév őszi szemeszterében végeztük, melyhez kapcsolódóan egy kérdőívet állítottunk össze. A kérdőívet összesen 69 fő (n=69) töltötte ki. A kutatás eredményei arra világítanak rá, hogy hallgatóink többsége támogatja a különféle digitális eszközök alkalmazását, felismerve azt a tényt, hogy egyre nagyobb szerepet kapnak az óvodai nevelés során. A válaszok rámutatnak arra is, hogy milyen módon készíthetik fel a gyerekeket a tudatos médiahasználatra.

Kulcsszavak: médiapedagógia, IKT eszközök, óvodapedagógus feladatai

Gál Judit

EKE Pszichológia Intézet, Eger, Magyarország

Az óvodapedagógiai módszerek sajátosságai, sajátos arculat kialakításának újabb lehetőségei az óvodában

Előadásom témája az óvodapedagógiai módszerek sajátosságai, sajátos arculat kialakítása, megvalósulásának formái az óvodapedagógus képzés módszertani útmutatása a magyar-idegennyelv elsajátításának illetve a Rousseau-i program létrejöttének, aktualitásának tükrében. Az óvodapedagógus képzés jövőbeni kihívása a kéttannyelvű óvodai nevelés helyes módszerének átadása, a párhuzamos játéktevékenységek sorába való beintegrálása. Másik témám az általam kidolgozott Rousseau-i természetelvű óvodai program létrejöttének aktuális volta, bemutatása, a gyakorlatban történő megvalósítás, a mai kor elvárásainak megfelelően, segítve az óvodapedagógus képzés szellemiségének megújulását, aktualizálását.

Kulcsszavak: módszertani megújulás, kéttannyelvűség, alternatív program

Geda Gábor; Biró Csaba

*Eszterházy Károly Egyetem, Pedagógusképző Központ, Eger, Magyarország;
Eszterházy Károly Egyetem, Természettudományi Kar, Számítástudományi tanszék, Eger,
Magyarország*

Tegyük színesebbé...

A technika történetében példanélküli az a fejlődési ütem, ami a komputer-technikát és az információs technológiát jellemezi az utóbbi néhány évtizedben. Nem beszélve ennek mindennapi életünkre gyakorolt hatásáról. Ez szükségessé teszi, hogy gyermekeink minél hamarabb megismerkedjenek azzal a gondolkodásmóddal, amelynek elsajátítása fontos azért, hogy, az informatikai eszközöket hatékony módon legyenek képesek használni különféle tevékenységeik során a jövőben. Ez egyszerre kívánja meg a szabálykövetés képességének és a kreativitás fejlesztését. Hogyan oldható fel ez az ellentmondás, amely fiatalabb életkorban fokozottabban van jelen? Talán nem meglepő, hogy a siker kulcsa olyan játékos feladatokban rejlik, amelyeket a gyerekek szívesen oldanak meg.

Kulcsszavak: problémamegoldás, algoritmus, komputer-technika, tevékenységsorozat, sejtautomata

Let's make it more colorful...

The rate of development on the fields of computer-technology and information technology is unprecedented in the history of technology in the last few decades. Not to mention the impact on everyday life. This makes it necessary for our children to know the way of effective using of IT tools during they activities. This simultaneously requires the development of ability to follow rules and the creativity. How can this contradiction be resolved, which is more presented at the younger ages? Perhaps not surprisingly, the key to success lies in the playful tasks which are solved happily by children.

Keywords: problem solving, computing, computer-technology, algorithm, cellular automata

Gombkötőné Kemény Krisztina

Eötvös József Főiskola, Nemzetiségi és Idegen Nyelvi Intézet, Baja, Magyarország

A beszélt és az írott nyelv szerepe a németórákon

A beszélt nyelv jellemzői különböznek az írott nyelv tulajdonságaitól, mivel különböző kommunikációs helyzetekben használjuk őket. A beszéd során az írással ellentétben többnyire jelen vannak az egymással kommunikáló személyek. A beszélt nyelvre a mulékonyság és a spontaneitás jellemző leginkább, ezért a beszéd során gyakoriak a lazább mondat-szerkesztések, az ismétlések, az újrafogalmazások és a töltelék kifejezések. A beszélt és az írott nyelv közötti különbségek a nyelvtant és a szókincset is érintik. Bizonyos szleng és obszcén kifejezéseket csak beszéd vagy chatelés során használunk.

Az előadás arra kíván választ adni, hogy ezek a különbségek milyen szerepet játszanak a német órákon Magyarországon.

Kulcsszavak: beszélt nyelv, írott nyelv, német nyelvoktatás

Kemény-Gombkötő, Krisztina

Eötvös József Hochschule, Institut für Nationalitäten- und Fremdsprachen, Baja, Ungarn

Medialität und Konzeptionalität im Deutschunterricht

Das Thema meines Vortrages ist die Rolle der geschriebenen und der gesprochenen Sprache im DaF-Unterricht.

Die Merkmale der gesprochenen und der geschriebenen Sprache sind unterschiedlich, weil sie in verschiedenen kommunikativen Situationen verwendet werden. Im Gegensatz zum Schreiben sind während des Sprechens die miteinander kommunizierenden Personen anwesend. Die gesprochene Sprache ist flüchtig und spontan, deshalb sind für sie ein lockerer Satzbau, Wiederholungen, Reparaturen, Füllwörter und Floskeln charakteristisch.

Besonderheiten der gesprochenen Sprache finden wir auch in der Grammatik und im Wortschatz. Wir verwenden bestimmte umgangssprachliche Wörter und Formulierungen nur in der mündlichen Kommunikation oder beim Chatten. In meinem Vortrag möchte ich eine Antwort darauf geben, ob diese Unterschiede im DaF-Unterricht thematisiert werden.

Schlüsselbegriffe: gesprochene Sprache, geschriebene Sprache, DaF-Unterricht

Gönczöl Andrea

ELTE Tanító- és Óvóképző Kar, Magyar Nyelvi és Irodalmi Tanszék, Budapest, Magyarország

Olvasóvá nevelés óvodáskorban a drámapedagógia módszereivel A mese komplex személyiségfejlesztő hatása

Az előadás fókuszában az óvodáskorú gyermekek olvasóvá nevelésének, irodalom iránti kíváncsiságuk felébresztésének kérdései állnak. A szerző célja bemutatni a drámapedagógia azon módszereit, melyek elméleti és gyakorlati segítséget nyújthatnak az óvodapedagógusoknak a gyermekek beszéd- és viselkedéskultúrájának, érzelmi intelligenciájának fejlesztéséhez, az alapvető etikai kategóriák, fogalmak – pl. elfogadás, nyitottság, tolerancia – gyakorlatban történő játékos alkalmazásához. A drámapedagógiai módszerek és a mesereprodukciós formák tudatos és szakszerű alkalmazása ösztönzi a gyermekeket a történetezés és narratíva-teremtés örömeinek felfedezésében, segítve szövegértésük és logikus gondolkodásuk fejlődését. Az előadásban kiemelt szerepet kapnak az interaktív tevékenységi módok, a komplex személyiségfejlesztő drámajátékok, a projekt-pedagógia elveire épülő drámatervek bemutatása.

Kulcsszavak: szövegértés, olvasóvá nevelés, érzelmi intelligencia, mesereprodukció, történetalkotás, drámapedagógia

Gönczöl, Andrea

ELTE Faculty of Teaching and Preschool, Department of Hungarian Language and Literature, Budapest, Hungary

Educational reading in preschool with methods of drama pedagogy Complex personality development effect of fairy tale

The focus of the lecture is on raising the readership of pre-school children to their readership and waking their curiosity towards literature. The author's aim is to present the methods of drama pedagogy that can provide theoretical and practical help for the development of children's speech and behavioral culture, emotional intelligence by kindergarten teachers, basic ethical categories, concepts - eg. acceptance, openness, tolerance - practitioner application. The conscious and professional use of dramatic pedagogical methods and talereproduction forms encourages children to discover the joy of history and narrative creation, helping to improve their literacy and logical thinking. In the presentation, the introduction of interactive modes of action, complex personality development drama, and drama designs based on the principles of project pedagogy will play a prominent role.

Keywords: reading comprehension, reader education, emotional intelligence, talereproduction, story making, drama pedagogy

Győrfi Tamás

Eötvös József Főiskola, Pedagógusképző Intézet, Baja, Magyarország

IKT alkalmazások az oktatásban

A 21. század felgyorsult technológiai fejlődése magával hozta a tanítási-tanulási módszerek megváltozását a tanulási folyamatok átalakulását. Felmérések igazolják, hogy az interaktív oktatási környezet kialakítása eredményezi a leghatékonyabb tanulást. Ezért is fontos, hogy a tanító szakos hallgatók a digitális kornak megfelelő órákat tartsanak.

Az előadásomban IKT alkalmazások oktatásban történő felhasználására mutatok példákat és az ezzel kapcsolatos tapasztalatokat ismertetem.

Kulcsszavak: IKT, oktatás, alkalmazás

Grkić Ginić, Jelena; Vukičević, Nataša

University of Kragujevac, Faculty of Education, Jagodina, Serbia

Pedagogical function of folk dances in teaching Music in the first four grades of primary school

The purpose of this paper is to consider the multilayer pedagogical function of folk dances in teaching Music in the first four grades of primary school. In reference to the curriculum content, folk dance has an important role in developing students' sensitivity to traditional value of music. Pedagogical importance of folk dances has been considered from the aspect of curriculum requirements in the field of listening to music and from methodical aspects of arranging and performing folk dances. By becoming familiar with melodic and rhythmical features of folk dances and acquiring basic elements of folk musical creativity, students develop a sense of cultural and national identity and become aware of the importance of cultivating and preserving musical cultural heritage.

Key words: folk dances, pedagogical function, teaching, Music education

Gulyás Georgina, Soós Katalin

*Százholdas Pagony Óvoda és Zsebibaba Bölcsőde, Röske
Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar, Óvodapedagógus Szakcsoport*

Beteg gyermekek visszaintegrálásának lehetőségei az óvodában

A mai rohanó világban egyre nagyobb hangsúly fektetődik az óvodapedagógusok nem csak a gyermekekre, hanem a családok problémájára egyaránt kiterő segítő munkájára. Ilyen segítő munka lehet az is, amikor egy gyermek bármilyen egészségi problémával rendelkezik, és az ebből fakadó érzékenyítő, elfogadtató és integrációs kihívásoknak kell megfelelni. Dolgozatunk alapja az a Tudományos Diákköri munka, amelyet 2017 tavaszán mutattam be a XXXIII. OTDK Konferencián Győrben. A dolgozat mind a szülők, mind pedig az óvodapedagógusok véleményét dolgozta fel, a beteg gyermekek visszaintegrálásával kapcsolatban. Ezt a munkát egészítem ki azóta már óvodapedagógusi tapasztalataimmal, és azokkal az új módszerekkel, melyeket szeretnék hosszú távon bevezetni a mindennapos munkámba.

Kulcsszavak: óvodapedagógia, integráció, gyakorlat, elfogadás

Heider Csilla

Pécsi Tudományegyetem Oktatás és Társadalom Doktori Iskola

Budapest 8. kerület roma örökségének, nemzetiségi kultúrájának ismerete a köznevelési intézmények pedagógusai körében

Jelen tanulmány a fővárosi romák által legsűrűbben lakott kerület, Józsefváros cigány származású neves embereit, kulturális értékeit, emlékhelyeit vázolja fel. Nemzetiségi nevelést-oktatást vállaló köznevelési intézmények helyzetét, koncepcióját, ezen népcsoporthoz való viszonyulását, pedagógusainak motiváltságát, tájékozottságát, kompetenciáját vizsgálja a tantárgyakba beépült tények és az önálló roma/cigány népismeret műveltségi terület kérdéseinek vonatkozásában. A kutatás statisztikai adatok alapján igazolja hipotézisét és kijelöli a közeljövő feladatait.

Kulcsszavak: népismeret, helyi közösségek, területi elhelyezkedés, intézmények, helyzetkép

Herbst Mária

SZTE- JGYPK, Tanító- és Óvóképző Intézet, Szeged

A viselkedésszabályozás tipikus nyelvi kifejezőeszközei a tanórán

Az előadás az eredményes tanítást-tanulást biztosító rend fenntartásának, illetve az órát zavaró tanulói fegyelmetlenségek kezelésének kommunikációs megoldásait vizsgálja rögzített tanórák elemzésével. Elsősorban a társalgáselemzés, a beszédaktus-elmélet, a pedagógiai kommunikáció és az osztálytermi rituálé főbb szempontjainak figyelembe vételével elemzi 30 tanítási óra empirikus nyelvi anyagát. Egyrészt keresi a választ arra, hogy pedagógusok tanórai rendet biztosító stratégiáinak vannak-e tipikus nyelvi fordulatai, másrészt vizsgálja (Buda Béla nyomán), hogy az osztálytermi viselkedésszabályozás mennyiben ösztönös és elégszik meg a normák deklarációjával.

Kulcsszavak: pedagógiai kommunikáció, viselkedésszabályozás, tipikus nyelvi fordulatok

Hérány Ferenc

Eötvös József Főiskola, Pedagógusképző Intézet, Baja, Magyarország

Etikai különbségek a környezeti nevelésben

Az életre való iskolai felkészítés mára már elképzelhetetlen környezeti nevelés nélkül. Valamennyi, a környezeti nevelést szolgáló publikáció (pl. gyermekeknek készült kiadványok, pedagógusoknak ajánlott irodalom) jellemezhető az alapján, hogy a kurrens környezetetikai irányzatokkal milyen viszonyban van. Napjainkra az egymással vitázó környezetetikai irányzatok széles palettája alakult ki. Például amíg a keresztény antropocentrizmushoz köthető Henri Boulad a túl-népesedési problémát felesleges „mitosznak” nevezi, addig a nem-antropocentrikus James Lovelock a túl-népesedő emberiséget „rákos daganatnak” tartja Gaia Földanyánk testén. Azt vizsgálom, hogy a különböző környezetetikai irányzatok közötti elméleti különbségek konkrétan hogyan mutatkoznak meg a környezeti nevelés gyakorlatában.

Kulcsszavak: irányzatok, antropocentrizmus, környezeti nevelés

Horák Rita, Borsos Éva, Major Lenke

*Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Oktatásmódszertani tanszék,
Szabadka, Szerbia*

Környezetvédelem – ismerete és alakulása a tanító és óvodapedagógus jelöltek körében

A környezetvédelem oktatása kiemelten fontossá vált napjainkban. Köztudott, hogy a környezetvédelmi szokások kialakítását minnél előbb, már óvodás korban illetve legkésőbb iskolás korban ildomos elkezdni. Ebben a korban a környezettudatos magatartás kialakítására a család és az oktatási-nevelési intézmények (óvoda és iskola) hatnak ki leginkább. A munkában a pedagógus jelöltek környezetvédelemmel kapcsolatos tudását és ökológiai lábnyomát figyeltük meg, hiszen rajtuk múlik, hogy a jövő generációit mire, hogyan és mennyire sikeresen tanítják meg. A dolgozatban bemutatásra kerül a szakadkai tanító és óvodapedagógus képző programja is, ahol külön fókuszálunk a környezetvédelemmel kapcsolatos tartalmak megjelenésére.

Kulcsszavak: környezetvédelem, tanító, óvodapedagógus, ökológiai lábnyom

Horváth Csaba Árpád, Ladányi Éva

Eötvös József Főiskola, Baja, Pedagógusképző Intézet

Egy bábjáték megvalósítása tantárgyi integrációval az Eötvös József Főiskolán

Az üveghegyi királylány című bábjátékot és az előkészítési folyamatot mutatjuk be előadásunk során a harmadéves tanító szakos hallgatók közreműködésével. Az egy féléves tematika kidolgozásakor az Iskoladramaturgia fakultció és a bábmódszertan kurzus ismeretanyagát dolgoztuk össze, amelynek végeredménye maga a bábjáték. A tantárgyi integráció megtervezésénél a produktum mellett természetesen a folyamat hallgatókra gyakorolt hatása is fontos volt. A mese feldolgozása során alkotó-fejlesztő mesefoglalkozásokkal érzékenyítettük a hallgatókat a szereplők, a mesében megjelenő élethelyzetek, döntések iránt. A beépített drámapedagógia eszközök a hallgatók önkifejezését is segítették, hiszen alapvető cél volt, hogy a csapat a saját gondolkodásmódja szerint formálja a szerepelőket. Ennek megfelelően a karakterekhez tartozó vizuális jelrendszer kidolgozása is közös munka eredménye. A hallgatók kísérleti jelleggel egy meglehetősen nehéz, ugyanakkor látványos bábjátékos műfajjal ismerkedtek meg. A marionett bábok elkészítésében alapvető festészeti, szobrászati és építési technikákat sajátítottak el, magasabb szinten, mint ahogy arra a művészeti kurzusok alatt alapesetben lehetőség nyílik. A bábok mozgatása is kevert műfajú – egyszerre klasszikus bábjáték és mozgásművészet –, hiszen a hallgatók vizuális elemként maguk is láthatók a színpadon a bábok mozgatása közben.

Kulcsszavak: mesefoglalkozás, drámapedagógia, érzelmi intelligencia, bábmódszertan

Huszár-Samu Nóra

Eötvös József Főiskola Pedagógusképző Intézet, Baja, Magyarország

A reciprok tanítási módszer mint alsó tagozatos szövegfeldolgozási módszer

Az olvasás a tudományos kutatások frekvenciájának területévé vált. Az olvasás, a szövegértő olvasás az enkulturáció kiindulópontja, a tanítás – tanulás folyamatában a szövegértő olvasásnak minden tantárgy esetében jelen kell lennie, ugyanis a megfelelő olvasási képesség a problémamegoldás egyik fő eszköze és minden további tanulás előfeltétele. Az olvasás fogalmán – a modern megközelítések szerint – olyan jelentéskonstrukciót értünk, melyben szerepet kap az olvasó, a szöveg és a kontextus is, tehát az olvasás nem pusztán dekódolás, hanem egy interaktív folyamat, ahol magának a szövegnek éppoly nagy hangsúlya van az értelmezésben, mint a befogadónak és a befogadó által megteremtett kontextusnak.

A tanulás egyik legjobb módja, ha mi magunk is tanítunk. A reciprok tanítás számos újszerű tanulási formát szintetizál, integrálja a metakognitív tudást. A reciprok tanítás kimondatja a diákokkal saját olvasási stratégiákra vonatkozó ismereteiket, melyekről a tanár is tudomást szerez. Azok az osztályok, amelyeknél ezt a módszert alkalmazták, látványos fejlődést mutattak. Kutatásom – mely a kevert típusú kutatási paradigmába tartozik –, azt vizsgálja, hogy a pedagógusok és a 4. osztályos diákok hogyan alkalmazták a módszert és milyen eredményeket értek el a kísérleti fejlesztőprogram végzetével.

Előadásom célja, hogy bemutassam a reciprok szövegfeldolgozási módszert, mint egy harmadik szövegfeldolgozási stratégiát az alsó tagozaton és ismertessem azokat az eredményeket, melyeket a módszer kutatásával szereztünk.

Kulcsszavak: olvasáselsajátítás, anyanyelvi nevelés, szövegértés, szövegfeldolgozás, módszertan

Ispánovics Csapó Julianna

Újvidéki Egyetem, BTK, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Újvidék, Szerbia

A magyar (népi) kultúra oktatásának lehetőségei a pedagógusképzésben

Az újvidéki Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék magyar nyelv és irodalom szakos tanárokat képez a bolognai oktatási modellt alkalmazva. Az intézmény hallgatói magyar és vajdasági magyar kultúrtörténetet, magyar népi kultúrát is tanulhatnak. A magyar népi kultúra anyaga, oktatási modellje az említett kultúrtörténeti tárgyakhoz illeszkedik, hiszen a kortárs életmódot, identitásformálódást tekintve a népi kultúra ismeretei napjainkra inkább kultúrtörténeti kincsnek, nemzeti örökségként, semmint a mindennapokat behálózó, élő hagyományként léteznek. A tanulmány a kultúrtörténeti ismeretanyag elméleti és gyakorlati oktatásának módszereivel, munkaformáival foglalkozik, különös tekintettel az interkulturális, interdiszciplináris alkalmazásokra.

Kulcsszavak: népi kultúra, kultúrtörténet, interkulturalitás, interdiszciplinaritás, pedagógusképzés.

Ignjatović, Aleksandar

Faculty of Education in Jagodina, University of Kragujevac, Serbia

The role of familiarization on strength test in school aged children in Serbia

The research was conducted with the aim to investigate the influence of familiarization on test results for the muscle strength assessment in school aged children. Total of 48 (23 boys and 25 girls; mean age 8.3 years) healthy elementary schoolchildren from Serbia were recruited. The experimental measurement protocol consisted of four series of measurements in four different motor performance tests for strength evaluation. Four different evaluation sessions lasted one month, with one session every week. Participants performed the following tests to assess muscle strength: bent arm hang (BAH); standing long jump (SLJ); medicine ball throw (MBT) and sit-up for 30 seconds (S30). Results of repeated analysis of variance (ANOVA) showed a significant improvement in the BAH ($p < 0,05$) and S30 ($p < 0,05$) tests, while SLJ and MBT tests failed to show statistically significant differences over different evaluation sessions. No previous familiarization attempts sessions are required to introduce the BAH and SLJ tests. These tests showed high reliability in low elementary grade pupils. Tests that require longer duration of muscle strength expression (BAH and S30) failed to show as reliable in repeated measurement. These results indicate that as a result of evaluation, positive adaptation had occurred after just one session with some tests.

Key words: muscle strength, evaluation, familiarization, children

Jurčević, Zorica

Privatna umjetnička gimnazija 10000 Zagreb

Učinkovitost poučavanja hrvatskoga jezika u hrvatskim školama u Mađarskoj

Rad će na temelju istraživanja komunikacijskih kompetencija učenika hrvatskih škola u Mađarskoj, provedenoga 2016. godine u četirima školama u kojima se poučava hrvatski jezik, govoriti o učinkovitosti poučavanja hrvatskoga jezika. Budući da su rezultati navedenoga istraživanja pokazali poprilično slabe komunikacijske kompetencije učenika, te je ukupna riješenost bila testa tek 51,56%, iznijet će se mišljenja o mogućim uzrocima loših rezultata. Cilj je rada progovoriti o trenutnome stanju komunikacijskih kompetencija učenika hrvatskih škola u Mađarskoj te ponuditi uvid o (ne)učinkovitosti poučavanja.

Ključne riječi: komunikacijske kompetencije, hrvatski jezik, neučinkovitost

The effectiveness of teaching Croatian language in Croatian schools in Hungary

Based on the research of communication competences of students of Croatian schools in Hungary, conducted in 2016 in four schools teaching Croatian language, the paper will explore the efficiency of teaching Croatian language. Since the results of the above-mentioned research showed very poor results (total solvency only 51.56%), opinions on possible causes of bad results will be presented. The aim of the paper is to speak about the current state of communication competences of Croatian pupils in Hungary and to provide an insight into the (non) effectiveness of teaching.

Keywords: communication competences, Croatian language, ineffectiveness

Jurec, Marica

Zrinskih Primary School Nuštar, Croatia

Micro:bit in the primary classroom

Digital skills are mandatory today in order to study, communicate and participate in society. Children and youngsters are growing up surrounded by technology. They are not just users, but also creators of digital content. Because of that, it is needed to include digital technology into teaching, which would successfully complement and improve traditional teaching methods. This work will present the usage of micro:bit technology in primary classroom. Micro:bit is a small computer. It is very accessible for programming to everyone, even those who have no previous knowledge about programming, and it is a great tool contributing to motivating and improving interest of students towards mastering various teaching content.

Keywords: IKT, micro:bit, primary school

Jurec, Marica

Osnovna škola Zrinskih Nuštar, Hrvatska

Primjena micro:bita u razrednoj nastavi

Digitalne vještine danas su potrebne kako bismo mogli učiti, komunicirati i sudjelovati u društvu. Djeca i mladi odrastaju okruženi tehnologijom. Nisu samo korisnici, oni su i stvaratelji digitalnih sadržaja. Stoga je potrebno u nastavu uvesti digitalnu tehnologiju koja uspješno nadopunjuje i poboljšava tradicionalne metode poučavanja. U ovom radu prikazat će se primjeri korištenja micro:bita u razrednoj nastavi. Micro:bit je maleno računalo. Vrlo je pristupačan za programiranje svima, pa i onima koji o programiranju nemaju nikakvo znanje, a izvrsno je sredstvo koje pridonosi većoj motivaciji i boljem interesu učenika za svladavanje različitih nastavnih sadržaja.

Ključne riječi: IKT, micro:bit, razredna nastava

Kapusi Angéla

*Miskolci Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Tanárképző Intézet, Miskolc,
Magyarország*

„és elszállnak a hold után a pitypang-csillagok” Az irodalmi nevelés és a kortárs gyereklíra változatai

A gyermekek olvasóvá nevelését nem lehet elég korán kezdeni. Ha az édesanya születésétől kezdve rendszeresen felolvass gyermekének, akkor a szöveghez való viszony és az olvasás aktusa megszokottá, természetessé és belső igénnyé válik. De vajon milyen mesék vagy versek alkalmasak az olvasás megszerettetésére? Másként mondván: milyen szövegekkel (mesék, versek, mondókák) érdemes kezdeni az irodalmi nevelést? Mi az alapvető különbség a gyereklírában is megjelenő, irodalmi szempontból igényesebb és a kevésbé igényes versek között? Előadásomban szövegek összevetésével és elemzésével szeretném megvizsgálni a kortárs gyereklíra és -mesék közötti különbségeket: a nyelvi-irodalmi minőség és fejlesztés, fantázia/képi világ megjelenítése és formálása illetve a belső/mélyebb tartalom szempontjait figyelembe véve.

Kulcsszavak: olvasáskultúra, olvasóvá nevelés, irodalmi nevelés, gyereklíra, mese

Kanizsai Mária

Eötvös József Főiskola, Pedagógusképző Intézet, Baja, Magyarország

Valós problémák, mesei megoldások

A gyermekirodalom befogadása elsősorban élmény, amely szórakoztat, megmozgatja a fantáziát, segíti a belső képalkotást, fejleszti az empátiát, az átélést, a szereplőkkel való azonosulást. Örömforrás annak, aki hallgatja és annak is, aki mondja. Gyermekként és felnőttként is szeretünk belefeledkezni a mesék varázsvilágba, ahol minden lehetséges, ahol a legkisebből is lehet ügyes és bátor hős, aki a mesei kalandok végére eléri kitűzött célját. A pedagógus kezében a mese eszköz, amellyel tevékenységekbe ágyazva segítheti a gyermeki képességek sokoldalú fejlődését. De a mesék, mesekönyvek a szülők számára is hasznos lehetőséget nyújtanak a gyermeknevelés során felmerülő olyan kérdések megválaszolására, amelyekre a felnőttek racionális magyarázata nem alkalmas. A jelen tanulmányban a gyermek életében felmerülő problémák, kritikus helyzetek megoldására mutatok be gyermekirodalmi megoldásokat, olyan műveket, amelyek a gyermek számára megkönnyítik a problémák feloldását, saját válaszok megtalálását.

Kulcsszavak: gyermekirodalom, mesék szerepe a gyermek életében, tabutémák megközelítése

Karikó Sándor

SZTE JGYPK Alkalmazott Pedagógiai és Pszichológiai Tanszék, Szeged, Magyarország

Mi válják a nevelés fókuszába? Nevelésfilozófiai felvetés

A nevelés nem azonos a felnőtt (elsősorban a szülő, az óvónő, a tanító) gyermekre irányuló kommunikációjával vagy a gyermek pusztá beilleszkedésével. Bár a kommunikáció és a szocializáció (és persze sok más) fontos szerepet tölt be a pedagógiai munkában. Mégis kívánatos többre, még mélyebb tartalomra törekedni: ez pedig nem más – amit a tanulmány ajánl –, mint a jóra valószínűség. A jóra valószínűség elvét állítsuk az egész nevelés középpontjába! Jó lenne, ha legalább törekednénk megvalósítására. A jóság valójában a lélek dísz, egy csodálatos, talán a legcsodálatosabb erény, amely vezérelni, illetőleg kontrollálni tudja a sokfajta emberi megnyilvánulást. És ennyiben a jóság már nem is csupán a kisgyermek személyiség formálására vonatkozhat, hanem általános tartalmat kapva, végeredményben valamennyi emberi tettet és magatartást áthathat.

Kulcsszavak: nevelés, jóság, jóra valószínűség, tanítás, szocializáció

Karlowits-Juhász Orchidea

Miskolci Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Tanárképző Intézet, Miskolc, Magyarország

Az ízeltlábúak varázslatos világa

Előadásomban egy élménypedagógiai program koncepcióját és módszertanát mutatom be.

Az ízeltlábúak varázslatos világa című, óvodás és iskolás gyerekek számára differenciáltan szervezett foglalkozások résztvevői gazdag kiállítási anyag, kézbe vehető élő állatok és változatos pedagógiai módszerek segítségével ismerkednek az élővilág kevésbé ismert és sokszor félreismert csoportjával.

A program a szabályalkotástól kezdve, a szemléltetett interaktív előadáson keresztül, a különböző trópusi ízeltlábúak kézbe vételéig 3 fő fókuszot követ. Motivációs fókusz: különleges tények és lények segítségével a kíváncsiság felébresztése. Ökológiai fókusz: az ízeltlábúak státuszának erősítése nélkülözhetetlenségük érzékelésével. Érzékenyítő fókusz: a veszélyes és veszélytelen állatok közötti különbségek tudatosításával, tapasztalatszerzéssel és a csoportpszichológiai hatások kiaknázásával az ízeltlábúakkal kapcsolatos viszony formálása.

Kulcsszavak: élménypedagógia, környezetismeret, biológia, módszertan

Kerekes Gábor; Müller Márta

ELTE-BTK, Budapest

Német nyelvjárási népköltészet a nemzetiségi német nyelvoktatásban

Az alsó tagozat német nemzetiségi nyelvi kerettanterve rögzíti annak szükségességét, hogy a nemzetiségi német nyelv oktatása során a tanulókat az adott település/régió német nyelvjárási kifejezéseivel, közmondásaival, mondókáival is megismertessük. Az előadás bemutatja, hogy hogyan lehet egy településen a lokális nyelvjárási mondókáskincset felgyűjteni, a gyűjtött adatokból könyvet szerkeszteni, illetve milyen módon lehet a felgyűjtött anyagot a nemzetiségi német nyelvoktatás során hasznosítani.

Kulcsszavak: nyelvjárási népköltészet, gyűjtés, kiadványszerkesztés

Kiss Zoltán; Bohner-Beke Aliz

Eötvös József Főiskola, Pedagógusképző Intézet, Baja, Magyarország

Testnevelés tanítási gyakorlattal kapcsolatos szakmai tanulságok A testnevelés tanítási gyakorlat szakmai tanulságai

A testnevelés tanórák hatékonysága több szempontból is vizsgálható, amelyhez évtizedek óta használatos módszerek és napjainkban a technika legújabb vívmányai is segítségünkre lehetnek. Az előadásban a tanító szakos hallgatók testnevelés tanítási gyakorlatain megfigyelt legjellemzőbb szakmai tevékenységek kerülnek bemutatásra. Az eredmények tükrében megfogalmazásra kerülnek egyrészt a legfontosabb tanulságok, másrészt pedig olyan javaslatok, amelyek a leginkább fejlesztendő területekkel kapcsolatosak.

Kulcsszavak: testnevelés tanítási gyakorlat

Kiš-Novak, Darinka; Šoštarek, Lucija

dr. sc. v. pred./prof. v.š. i studentica Sveučilišta u Zagrebu, Učiteljski fakultet, Odsjek u Čakovcu, Međimursko veleučilište u Čakovcu

Sanitarni problemi romskih naselja u Međimurju

Međimurska županija ima najveću koncentraciju romskog stanovništva na području Republike Hrvatske. Prema popisu stanovništva iz 2009. godine na području Međimurske županije od ukupnog stanovništva županije 4,7% su Romi što ih čini najbrojnijom nacionalnom manjinom u Međimurju. Romske zajednice Međimurske županije žive odvojeno od ostalog stanovništva. Cilj ovog rada bio je istražiti uvjete stanovanja, najčešće sanitarne probleme te zdravstvene aspekte života ljudi. Rezultati su dobiveni provođenjem anketnog upitnika (N=27) na uzorku roditelja predškolske i školske djece koja borave u produženom boravku Romskog obiteljskog centra u romskom naselju Gornji Kuršanec.

Loša kvaliteta stambenog prostora i prenapučenost imaju negativne posljedice na zdravlje i dobrobit pojedinca.

Ključne riječi: osobna higijena, Romi, sanitacija, stanovanje

Kiš-Novak, Darinka; Šoštarek, Lucija

Ph. D., biologist, Senior lecturer/Assistant professor and student at University of Zagreb, Faculty of Teacher Education. Čakovec Branch – Polytechnic of Međimurje in Čakovec

Sanitary problems of Roma settlements in Međimurje

Međimurje County has the largest concentration of Roma population in the Republic of Croatia. According to the 2009 census Roma were the largest minority with a 4.7% share in the entire county population. The Roma communities of Međimurje County live separately from the rest of the population. The aim of this paper was to investigate housing conditions, most common sanitary problems and health aspects of people's lives. The results were obtained by conducting a survey questionnaire (N=27) on a sample of parents of preschool and school children attending the extended all day school programme of the Roma Family Center in the Roma settlement Gornji Kuršanec.

Poor housing quality and overcrowding have a negative impact on the health and well-being of the individual.

Key words: personal hygiene, Roma, sanitation, housing

Klein, Agnes

PTE KPVK

Mit zwei Sprachen groß werden. Wege und Methoden des Zweistpracherwerbs im Kindergarten

The kindergarten period is one of the most important phases in the sense of intellectual, social and emotional promotion. The acquisition of language at this time has consideration in the sense of the time and economy, if the environment is designed accordingly (Oksaar, 2003). In order to communicate, we have to learn a language, and to learn the language we have to communicate. In a pleasant environment, they express themselves without inhibitions, creatively and carefree, even in the second language. The present study examines how children in kindergarten can be taught a second language using the two methods: immersion and offer model.

Keywords: kindergarten, second language acquisition, immersion, offer model

Komlósiné Knipf Erzsébet

ELTE BTK Germanisztikai Intézet

A szókincs elsajátítás kihívásai napjainkban a német nyelv vonatkozásában

Szókinccstudás nélkül, azaz egy nyelv építőköveinek ismerete nélkül, a lexikai kompetencia adekvát használatának képessége híján nem leszünk képesek az adott nyelven kommunikálni.

A német nyelv vonatkozásában a 80-as évek előtti idők többnyire grammatikalizáló és a két nyelv vonatkozásában fordításra fókuszált nyelvtanítása a mindennapi kommunikáció szempontjából általában nem vezetett megfelelő kommunikációképes nyelvtudáshoz. Napjaink egyik ismert didaktikai és a nyelvelsajátítás szempontjából kiemelt tétele röviden összefoglalva az, hogy egy téma-releváns és a szituációnak megfelelő helyes nyelvhasználat egyik meghatározó előfeltétele a nyelv lexikai egységeinek ismerete és megfelelő használatának, azaz pragma-didaktikai szempontú elsajátítása. Az előadás ennek a tételnek különböző szempontjait taglalja a legújabb szakirodalmak alapján.

Kulcsszavak: lexikai kompetencia, téma-és szituáció-releváns adekvát nyelvhasználat, a mai lexikai egységek elsajátításának nagy kihívásai, módszerek konceptualizálása

Knausz Imre

Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kar Tanárképző Intézet

Felszámolható-e a történelemtanítás nemi egyoldalúsága?

Az előadás röviden foglalkozik azzal a közismert ténnyel, hogy a hazai történelemtanítás alapvetően férfiközpontú: a történetek szereplői férfiak, és a történelemtanítás jellegzetes témái is jellemzően férfias témák. Ennek nemcsak az a következménye, hogy a tárgy alapvetően a fiúknak kedvez, az ő érdeklődésüket és előzetes tudásukat veszi figyelembe (ez talán nem mindig kimutatható), sokkal inkább az, hogy egy férfias értékrendet közvetít a lányok felé is, és ez a manifeszt ideológiai elfogultságoknál is nagyobb szerepet játszik a fiatalok világnézeti indoktrinációjában. Az előadás mellett érvel, hogy ez az egyoldalúság a történelemtanítás deklarált céljainak sérelme nélkül felszámolható lenne. Hogy ez nem történik meg, az azt mutatja, hogy nem véletlen, hanem funkciója van.

Kulcsszavak: történelemtanítás, tantárgy-pedagógia, gender

Knausz, Imre

Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kar Tanárképző Intézet

Is it possible to get rid of gender bias in teaching history?

The lecture deals with the well-known fact that teaching history in Hungary is fairly male-centered: the characters in the narrated stories are men, and the topics of teaching history are also masculine. Resulting not only in that this subject favors boys, as it takes into consideration their interests and previous knowledge (this might not be always detectable), but rather that it conveys masculine values towards girls as well, this way it plays a more important role in the ideological indoctrination of young people than their manifested ideological bias. The lecture argues that this bias could be eliminated without violating the declared aims of teaching history. The fact that it has not happened shows that this bias is not a coincidence; it has a function.

Keywords: teaching history, subject pedagogy, gender

Kuščević, Dubravka; Tomaš, Suzana; Tomasović, Julija

*dr. sc. viši predavač; dr.sc. viši predavač; mag. primarnog obrazovanja
Filozofskog fakulteta u Splitu*

Primjena sustava MOODLE u poučavanju suvremene umjetnosti

Suvremena umjetnost mijenja odnos između vizualnog opažanja i vizualnog mišljenja. Likovni izraz u suvremenoj umjetnosti proizlazi iz umjetnikove zamisli, a ne iz umjetnikovog vizualnog prikaza. Suvremenu umjetnost učenici rijetko vide u nižim razredima osnovne škole stoga bilo bi poželjno da učenici upoznaju djela suvremene umjetnosti kako bi se ostvarila interakcija između učenika i umjetničkih djela suvremenog društva. Ako učenici nisu u doticaju s likovnim djelima suvremene umjetnosti e-učenje možemo koristiti u učenju o likovno-umjetničkim sadržajima 21. stoljeća. Cilj ovoga istraživanja je utvrditi postoji li razlika u znanju i preferencijama učenika četvrtog razreda osnovne škole prema suvremenoj umjetnosti u tradicionalnoj nastavi i nastavi na sustavu e-učenja. Sustav e-učenja koji se koristio za ovo istraživanje je Moodle. Moodle podržava alate za multimedijalne sadržaje i e-komunikaciju kojima se prenosilo znanje o suvremenoj umjetnosti na učenike. Rezultati znanja i preferencija učenika su pokazali značajne razlike u korist suvremene umjetnosti s obzirom na implementaciju likovnih sadržaja koji su bili ponuđeni učenicima.

Ključne riječi: učenici, suvremena umjetnost, Moodle, učenje.

Koós Ildikó

ELTE PPK Pedagógiai és Pszichológiai Intézet – Szombathely, Magyarország

A szülői nyelvhasználat és az intézményes anyanyelvi nevelés összefüggései jelenünk nyelvészeti gondolkodásában

A nyelvelsajátítás a szocializáció része, melyben a szülői nyelvezet is fontos szerepet tölt be. A nyelvtudomány tézisei hangsúlyozzák a nyelvi pluralizmusra alapozott anyanyelvi nevelés fontosságát: az intézményes anyanyelvi nevelés egyes tanulóra irányuló sikere erősen függ attól, milyen mértékben hasonlít a tanító-tanuló kommunikációs interakció a szülő-gyermek otthoni kommunikációs interakcióhoz különféle nyelvi regiszterekben. Az iskola feladata az oktatás folyamatában kommunikációs hidat képezni a spontán anyanyelv-elsajátítás és az iskolai anyanyelvi nevelés között. A tanároknak fel kell ismerniük diákjaik anyanyelvhasználatában a nyelvi változatosság jelenlétét, a különbözőségeket rugalmasan figyelembe kell venniük az oktatás folyamatában. A dajkanyelv és a tanári beszéd is rugalmasan alkalmazkodik a gyermekekhez: hidat képezve az otthon és az iskola nyelvi szocializációs szinterei között.

Kulcsszavak: nyelvi pluralizmus; anyanyelvi nevelés; dajkanyelv

Konstantinović, Katica

Osnovna škola Nikole Tesle, Mirkovci (Vinkovci); Hrvatska

Matematičke igre

Nekada su se djeca puno češće igrala različitih društvenih igara. Ili su slagala karte te tako razvijala memoriju i logičko zaključivanje. Danas su takve igre rijetko zastupljene. Dakako, postoje, no nisu ni nalik starim igrama. Djeca se danas također igraju no igra je računalna i uglavnom je nabijena adrenalinom i igrač ne mora kritički promišljati niti logički zaključivati jer, ako u takvoj igri pogriješiš, jednostavno možeš „umrijeti“ i započeti igru ispočetka.

Tijekom godina izradila sam jako puno različitih društvenih igara koje su tematski vezane uz gradivo koje obrađujem na nastavi.

Došla sam do toga da za skoro pa svaku nastavnu temu imam barem jednu igru koju možemo odigrati. Izradila sam velike igre različite tematike koje možemo igrati svi skupa kako bismo ponovili određeni dio gradiva, imam samostalne didaktičke igre koje mogu igrati učenici pojedinačno, imam igre za rad u paru pa i u skupinama.

Na radionici ću predstaviti neke od društvenih igara koje rabim pri vježbanju i utvrđivanju gradiva iz predmeta Matematika.

Ključne riječi: matematika, igre, nastava

Konstantinović, Katica

Primary School Nikola Tesla, Mirkovci (Vinkovci); Croatia

Math Bord Games

When I was junger children often played different social skill games. Or they played with cards so they developed memory and logical conclusion skills. Nowadays, games like this are rarely in use. Of course, they exist, but not like the games we used to play. Children are playing today but games are on the computer and are filled with adrenaline and the player does not have to use his critical or logical skills. It is so simple now: if you make a mistake in that kind of game, you just simply „die“ and start the new game all over again.

Over the years I've created a lot of different games that are theme-related to the content I'm actually teaching.

I think that now I have a game for every theme and subject that I teach. I've made many games of different themes that we can play to repeat a certain material. Also, I have made didactic games that can be played by single pupil, I have games for work in pairs and also in groups.

On this workshop I will present some of the games I use to practice Maths.

Keywords: math, games, teaching

Kopas-Vukašinović, Emina; Mihajlović, Aleksandra

University of Kragujevac, Faculty of Education, Jagodina, Serbia

Assumptions of professional competences of future preschool teachers

Standards of Professional Competences of Preschool Teachers and their Professional Development specify the necessary criteria for working with children in preschool institutions. These criteria include the acquisition of knowledge about the nature of children's development and different learning strategies, but also acquisition of content-related knowledge in the various fields of science, art and culture which preschool teachers use as sources for the development of the preschool educational program. Obviously, the quality of university education of future preschool teachers determines the quality of their professional competences to meet these criteria. The aim of this research was to determine which conditions for the development of professional competences are recognized by preservice preschool teachers as a prior for their work in preschool institutions. The sample consisted of student teachers of the Faculty of Education in Jagodina, University of Kragujevac (N=85). The descriptive research method and the scaling technique were used (rating scale). The results of the research confirm that students recognize the well-organized pedagogical practice and the pedagogical influence of university teachers as prior indicators for the development of their professional competences. However, there are noticeable differences in students attitudes with respect to the year of study. The findings can be used as a starting point for improving quality of preschool teacher education programs, in the context of their training for adopting and applying pedagogical content knowledge and skills for working with children of preschool age.

Key words: professional competences, preschool teachers, university education, pedagogical content knowledge, pedagogical practice.

Kovács Elvira, Borsos Éva

Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka, Szerbia

A hagyományos és az elektronikus taneszközök oktatási gyakorlatban való használata

A taneszközök megfelelő elgondolása, kiválasztása, alkalmazása a tanítási-tanulási folyamat eredményességét nagyban befolyásolja, így a tanóra tervezésének egyik meghatározó lépése. Comenius már a XVII. században felismerte, hogy a tananyag elsajátítása sokkal könnyebb és mélyebb lesz, ha mindenféle szemléltető eszközzel, a lehető legtöbb érzékszervünkre ható oktatást alkalmazunk. Munkánkban az Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karának negyedéves hallgatóinak a taneszköz használati szokásait vizsgáltuk és rendszereztük a matematikaórák során. Megfigyeltük, hogy a hagyományos és elektronikus taneszközök milyen arányban kerülnek felhasználásra az alsó osztályokban. A kapott adatok a taneszközök alkalmazásának sokféleségét igazolják a tanítóképzős hallgatókra vonatkozóan.

Kulcsszavak: taneszközök, hatékonyság, matematikaoktatás

Kovács Edina

*Pécsi Tudományegyetem „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskola
Pécsi Tudományegyetem Humán Fejlesztési és Művelődéstudományi Intézet
Pécs, Magyarország*

Az elektronikus tananyagfejlesztés nevelésszociológiai aspektusai és kihívásai a felsőoktatásban

Napjainkra a felsőoktatásban egyre nagyobb teret nyer az elektronikus platformok használata, azonban a különböző szociokulturális közegből érkező hallgatók digitális kompetenciái között hatalmas méretű szakadék figyelhető meg. A digitális megosztottság olyan gátat képez az alacsonyabb társadalmi rétegből érkezők számára, amit rendkívül nehéz megugrani. A kutatás számba veszi azokat a nevelésszociológiai aspektusokat, melyeket egy online oktatási platform megtervezésekor figyelme kell venni, és arra keresi a választ, hogy mennyire befolyásolják a hallgatók előzetes kompetenciái az online platformokon megjelenő tananyag elsajátítását. A kutatás a lehetséges hiányosságok kezelésére, a hallgatók felzárkóztatására és az egyénre szabható digitális környezet tervezésének kérdései fókuszál.

Kulcsszavak Digitális tananyagfejlesztés, digitális szakadék, társadalmi mobilitás, IKT kompetenciák

Kovács, Edina

*University of Pécs, „Education and Society” Doctoral School of Education
University of Pécs Institute for Human Development and Cultural Studies
Pécs, Hungary*

The sociological aspects and challenges of electronic curriculum development in higher education

In recent days the use of the digital education platform has increased in the higher education. However, there is a huge gap between the digital competences of students from different socio-cultural backgrounds. The digital divide is a barrier for students, who came from lower social backgrounds, which barrier is extremely difficult to jump. In our research we would like to gather the the educational sociological aspects, which is essential to consider, when we are designing an online education platform, and we would like to identify the factors and competencies which influence the acquisition of the curriculum. Our research is focusing to the handling of potential deficiencies, to catching up with students, and to the key issues in designing digital educational platforms.

Keywords: Digital curriculum development, digital divide, social mobility, ICT competencies

Kovács-Krassói Csenge

*Szegedi Tudományegyetem, Juhász Gyula Pedagógusképző Kar, Óvodapedagógia Szak,
Szeged, Magyarország*

A magyar népmesék sárkánymotívuma mint a konfliktuspedagógia eszköze

A konfliktusok fontos szerepet töltenek be a gyermeki fejlődésben, személyiségformáló erővel bírnak (Popper, 2010). Az óvodapedagógus számára „megkerülhetetlen teendő, hogy a gyermekeket alkalmassá tegye saját konfliktusaik elviselésére, önálló megoldására” (Puky, 2003, 16.). Ehhez nyújthat segítséget a népmesék vissza-visszatérő szereplője a sárkány, mely minden esetben külső vagy belső konfliktust jelenít meg (Boldizsár, 2010). A mesékben a sárkány próbák elé állítja a hőst, „megküzdésre sarkallja” (Antalfi, 2011, 14.). A főhősnek a sárkányt különböző módon kell elpusztítani, a problémákat a főhősnek különböző módokon kell megoldani. Arra keresem a választ, hogy a mesebeli sárkányokkal való megküzdés különböző formái, stratégiai milyen mintát adnak a konfliktusok kezelésére.

Kulcsszavak: konfliktuspedagógia, népmesék, meseterápia, személyiségfejlődés

Kovács Noémi

*Apor Vilmos Katolikus Főiskola Pedagógiai, Pszichológiai és Testnevelési Tanszék Vác,
Magyarország*

Egészségmegőrzés kisgyermekkorban stresszkezelés a legkisebknél

A stresszes életmód a mai rohanó világunkban rendkívül gyakori és sajnos már egyre fiatalabb korban megfigyelhetőek a szorongásos tünetek, magatartási zavarok, melyek hatással lehetnek a gyermekek testi-lelki-szellemi fejlődésére. A kiegyensúlyozott gyermeki fejlődéshez szükség van arra, hogy életmódjukban jelen legyen a mozgás, a játék. Mindezek mellett a szeretet és biztonság teremti meg azt a megnyugtató hátteret, mely segítségével a stressz leküzdhető.

Célom bemutatni a kisgyermekkorban szorongás leggyakoribb okait, fajtáit és leküzdésének lehetőségeit, módszertani ajánlásokat fogalmazni meg, melyek segítségével könnyebb megtanulni a stresszkezelés technikáit, játékait, gyakorlatait. Célom továbbá az egészségtudatos életmódra nevelés és a testmozgás szerepének megerősítése.

Kulcsszavak: testmozgás, játék, stresszoldás, relaxáció, autogén tréning

Kovács Katalin

Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Kar, Ének-zene Tanszék, Budapest, Magyarország

„Ha a világ rigó lenne”

A játékos énekhangképzés lehetőségei a kisiskolások beszéd artikulációjában, anyanyelvi nevelésében és ének tanításában

Miért szükséges már kisgyermekkorban a hangképzéssel foglalkozni, mi az oka, hogy olyan sok gyermek hangadása már kis korban károsodik?

A magánének oktatás módszereit nem lehet alkalmazni gyerekeknél, de speciális, játékos hangképző mondókákkal, gyakorlatokkal, azok kreatív alkalmazásával – figyelembe véve az adott gyermekcsoport életkorát – ugyanolyan, élettanilag tökéletes állapotba lehet hozni a hangképző szerveket.

Egy bizonyos szint elérése után, több időt és energiát lehet az érdemi (zenei) munkára fordítani, mely magasabb színvonalú is lesz.

Meggyőződésem, hogy egy vidám, változatos, aktivitásra készítő zeneóra, melynek során a gyerekek azt hiszik, hogy játszanak, közben igazából természetes, jó hangképzés felé teszik meg korosztályuknak megfelelő első lépéseket, és az óra végére minden gyerek szeret énekelni.

Kulcsszavak: csoportos hangképzés, játékos gyakorlatok, hatékony instrukciók

Kovács, Katalin

Eötvös Loránd University Faculty of Primary and Pre-School Education, Department of Singing and Music, Budapest, Hungary

If All the World Were a Blackbird

The future potential of the playful vocal training in music education for pupils at primary schools improving their speech skills, mother-tongue skills and singing skills

Why it is essential to deal with voice training in childhood and the reason of the damage to vocalisation at a young age. The methods of private singing classes cannot be applied for children but the same perfect physiological condition can be achieved with vocal organs as a private singing lesson does for adults by using special playful nursery rhymes and employing vocal training exercises creatively based on the age of the given group of children.

After reaching a certain level – going on with the regularity of course – you can spend more time and effort on substantive (musical) work and it will reach a higher quality.

I am convinced that during a joyful, varied music lesson motivating for activity where children only feel that they play a lot not noticing to be trained you can get a high quality singing group with children who like singing at the end of the class.

Keywords: speech skills training in groups, playful exercises, effective instructions

Kónya Eszter

Debreceni Egyetem, Matematikai Intézet, Debrecen, Hungary

Kognitív terhelés a problémaközpontú matematikaórákon

A Varga Tamás névvel fémjelzett komplex matematikatanítási kísérlet módszertani alapelveiből kiindulva olyan tanítási kísérletet terveztünk, melynek középpontjában az 5-12. évfolyamos matematika tananyag problémaközpontú megközelítése, a tanulók kritikai gondolkodásának és szaknyelvi kommunikációjának fejlesztése áll. A kísérletbe bevont négy tanár különböző évfolyamokon 6-6 tanítási órát valósított meg, a kutatók által készített óratervek alapján. Az előadáson ezen kísérleti órák tapasztalatait a tanulók és a tanárok kognitív terhelésének szempontjából elemzem.

Kulcsszavak: problémamegoldás, problémaközpontú matematikatanítás, kognitív terhelés

Krumes, Irena; Pipić, Edita

*profesorica i studentica Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti, Osijek,
Republika Hrvatska*

Utjecaj medija i računala igara na razvoj govora predškolske djece

Postoje razne računalne igrice obrazovnog karaktera, koje pomažu djeci da na zanimljiv, nov, edukativan i kreativan način proširuju svoje spoznaje i potiču razvoj govora. Rad nastoji dokazati da se pravilnim odabirom kvalitetnih igara može utjecati na razvoj govora u predškolske djece. Najprije je provedeno anketno istraživanje među četrdeset odgojiteljica u četiri slavonskobrodska gradska vrtića: „Trnoružica“, „Seka i braco“, „Pčelica“ i „Stribor“. Cilj provedbe ankete među odgojiteljicama jest bio utvrditi opremljenost suvremenim medijima (televizija, radio, računalo) i njihove uporabe u radu s djecom. Ovim se anketnim istraživanjem željelo saznati olakšavaju li mediji rad s djecom, zatim potiču li mediji razvoj govornih sposobnosti djece i zamjećuju li odgojiteljice napredak u razvoju govornih sposobnosti. Nakon toga provedeno je akcijsko istraživanje. Cilj akcijskog istraživanja jest bio utvrditi kako i koje računalne igrice obrazovnog karaktera pozitivno djeluju na govorne sposobnosti djece predškolske dobi. Istraživanje je provedeno u vrtiću „Stribor“ u starijoj odgojnoj skupini u kojoj se nalazio i dječak s Downovim sindromom.

Ključne riječi: suvremeni mediji, računalne igrice, razvoj govora, predškolsko dijete

Kóger Yvetta

PTE BTK „Oktatás és Társadalom” neveléstudományi doktori iskola

A család és óvoda kapcsolata az 1950-es és 60-as években az óvónőképzés tankönyveinek tükrében

Az óvodáztatás történetével foglalkozó alapkutatás keretében kerültek áttekintésre a vizsgált időszak írott forrásai - köztük az időközben felsőfokúvá váló óvónőképzés tankönyvei - a család és az óvoda kapcsolatára fókuszálva. Mindez egy olyan korszakra vonatkozóan, amikor a gyermek nevelését társadalmi feladatnak tekintették, így a családi nevelést is állami ügyként kezelték.

A rohamosan bővülő és egyre több családot érintő óvodai nevelésben prioritást élvezett a család és az óvoda nevelő hatásának összehangolása a pártállami ideológiának megfelelően, melyben a vezető szerep az óvodáé. Ezt az államilag is propagált elvet közvetítik a centralizált oktatásirányítás által jóváhagyott egységes tanterv által meghatározott tankönyvek is, melyek a leendő óvónőket készítették fel a korabeli, az egész társadalmat átfogó világnézeti nevelőmunkára.

Kulcsszavak: óvodatörténet, szocialista nevelés, család és óvoda, óvónőképzés

Kóger, Yvetta

*University of Pécs, Faculty of Humanities,
'Education and Society' Doctoral School of Education*

Relationship between families and kindergarten in the 1950s and '60s in the light of Hungarian kindergarten teacher training's textbooks

In the framework of an on-going research on the history of kindergarten, the related written sources of the period – indicated in the title – have been analyzed, focusing on the relationship between families and kindergarten. The textbooks of kindergarten teacher training – including the textbooks of that time as well, when kindergarten teacher training became part of the higher education - are one type of the analyzed written sources. In the era of the 1950s and '60s child education was considered as a social task, therefore family education was treated as a state affair.

The substantial expansion of kindergartens reached more and more families. According to the political ideology of the era the priority goal of kindergarten was to synchronize the educational effects of kindergarten and families. This state-advocated principle is appearing in the textbooks as well since these materials for kindergarten teacher training were defined by the unified curriculum of the centralized education policy of the examined era. These textbooks were tools of that era to prepare kindergarten teacher trainees for that ideological education work what affects the whole society.

Keywords: kindergarten history, socialist education, family and kindergarten, educational ideology

Krtanjek, Đurđica

*učiteljica razredne nastave u Osnovnoj školi Franje Serta Bednja, Republika Hrvatska;
predsjednica Udruge hrvatskih učitelja razredne nastave Zvono*

Čitanjem započni dan – projektom do čitanja

Čitanje je najvažnija vještina suvremenog čovjeka. Naizgled jednostavna, razumljiva i automatska aktivnost za dijete je veoma složen proces u kojem je jednostavniji zadatak svladavanje tehnike čitanja, a teže i zahtjevnije razumijevanje pročitanoga. Problemi u čitanju pogađaju oko 25% učenika osnovne škole, a broj djece s teškoćama u ovladavanju čitanja raste iz godine u godinu. Jezična kompetencija na materinskom jeziku osnova je naše komunikacije i polazište za sva ostala učenja. Aktivnostima u okviru projekta Čitanjem započni dan razvijali smo naviku svakodnevnog čitanja i ljubav prema čitanju. Učenici su stekli jezična i komunikacijska znanja, sposobnosti i vještine na standardnomu hrvatskomu jeziku i razvijali čitateljske interese i literarne sposobnosti.

Ključne riječi: početno čitanje, kultura čitanja, dobra praksa.

Lehocki -Samardžić, Ana; Mlikota, Jadranka

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera, Osijek, Hrvatska

Visoka učiteljska škola u Baji – početci nastave na hrvatskom jeziku

U izlaganju se razmatraju početci nastave na Visokoj učiteljskoj školi u Baji od njezina osnutka 1870. godine pa sve do 1877. godine kada u 57. godini života umire jedan od najistaknutijih gramatikografa u ugarskom dijelu Podunavlja 2. polovice 19. stoljeća Ivan Mihalović. Bajsko je razdoblje Mihalovićeva djelovanja obilježilo njegov cjelokupan pedagoški i jezikoslovni rad, poglavito usmjeren izdavanju školskih udžbenika i čitanaka na hrvatskom jeziku čime je preuzeo odgovornu dužnost da knjigama opskrbi škole svojega širega zavičaja. U radu će se upotpuniti biobibliografski podatci o ovom znamenitom bajskom preporoditelju s posebnim osvrtom na Gyakorlati Ilir Nyelvtan (1874) i njezino mjesto u povijesti hrvatske gramatikografije.

Lapat, Goran; Hlišć, Karolina

Faculty of Teacher Education, University of Zagreb, Department of education, Elementary school Joža Horvat, Kotoriba, Croatia

Role model in education of Roma students

The issue of upbringing and education of Roma is more and more current. Most Roma live on the edge of poverty and are often faced with prejudices and stereotypes. A teacher who has spent a great deal of time with a student has the opportunity to influence students. The teacher teaches but he also educates students. In the educational process, he is also an example, and with his example he teaches and educates them. The teacher in an intercultural environment must encourage students to accept differences, motivate them, create a positive atmosphere, and approach each student as an individual. In order to achieve this, school and parent co-operation is essential. Research has shown that the teacher plays the most important role in educating Roma students. This research must be the source and incentive for working with the parents of Roma pupils not only for teachers and educators, but for the entire community.

Key words: Roma, education, co-operation, intercultural environment

Lapat, Goran; Hlišć, Karolina

Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet, Zagreb, Osnovna škola Jože Horvata, Kotoriba, Hrvatska

Odgojni model kod učenika Roma

Pitanje odgoja i obrazovanja Roma sve je aktualnije. Većina Roma živi na rubu siromaštva te se često suočavaju s predrasudama i stereotipima. Učitelj koji provodi velik dio vremena s učenikom ima priliku utjecati na učenika. U odgojno-obrazovnom procesu on je također i primjer te svojim ponašanjem učenika uči, ali i odgaja. Učitelj u interkulturalnom okruženju mora učenike poticati na prihvaćanje razlika, motivirati ih, stvoriti pozitivno ozračje te pristupiti svakom učeniku kao individualnom pojedincu. Istraživanje je dokazalo da učitelj ima najvažniju ulogu u odgoju učenika Roma. Ovo istraživanje mora biti uporište i poticaj za rad s roditeljima učenika Roma ne samo učiteljima i odgojiteljima, već čitavoj društvenoj zajednici.

Ključne riječi: Romi, odgoj, obrazovanje, suradnja, interkulturalno okruženje

Lasić, Josip; Bogdan, Nives

Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet, Odsjek za kroatistiku, Split, Hrvatska; Osnovna škola kraljice Jelene, Solin, Hrvatska

(Pod)zastupljenost lokalnoga govora u nastavi hrvatskoga jezika

U obrazovni se sustav Republike Hrvatske učenici uključuju s donesenim (stečenim i usvojenim) znanjem zavičajnoga idioma. Sustavno (institucionalizirano) učenje i proučavanje normi i pravila standardnoga jezika počinje tako tek od otprilike sedme godine života učenika uključivanjem u nastavu hrvatskoga jezika. Ipak, unatoč primarnoj težnji da se učenjem ovladava standardnim jezikom na svim njegovim razinama, u nastavi je hrvatskoga jezika važno očuvati taj urođeni i automatizmom usvojeni zavičajni idiom. Pritom ga je potrebno u nastavi proširivati, uspoređivati s drugim idiomima i prije svega stavljati ga u procesu poučavanja u kontekst normi i propisanih pravila standardnoga jezika. Načelo zavičajnosti prisutno je u metodikama nastave hrvatskoga jezika i ono usmjerava „kako učenicima treba na njima bliskim sadržajima približiti usvajanje nastavnoga gradiva i kako treba njegovati raznolikost narječja jer su ona bogatstvo hrvatskoga jezika“ (Težak, 1997). Tim su, dakle, načelom lokalni govori i njihova usporedba s jezičnim standardom zaslužili svoje mjesto u nastavi hrvatskoga jezika. Učenike treba poticati na njihovu primjerenu i ispravnu jezičnu uporabu te ih istodobno usmjeravati na čuvanje lokalnoga govora i učenje standardnoga jezika. Stoga rad ima nekoliko postavljenih ciljeva: predstaviti književne (nastavne) sadržaje pisane na lokalnome govore, a koji su zastupljeni u važećim čitankama od prvoga do četvrtoga razreda osnovne škole (1); kvalitativnom i kvantitativnom metodom analizirati jezik popisanih sadržaja (2); dati smjernice i ideje za moguću nastavnu izvedbu prema ekscerpiranim tekstualnim predlošcima (3); predložiti uvođenje dodatnih tekstualnih i auditivnih jezičnih predložaka i sadržaja na (nestandardnim) idiomima (4). Temeljna je, međutim, svrha i zadaća ovoga rada dati uvid i postaviti smjernice za bezgranične mogućnosti u izvedbi nastave jezika uzimanjem predložaka i polaznih tekstova nastalih na nekome od mnogobrojnih hrvatskih lokalnih govora.

Ključne riječi: lokalni idiom(i), nastava jezika, primarno obrazovanje, načelo zavičajnosti.

Legac, Vladimir

*Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Katedra za obrazovanje učitelja engleskog jezika,
Zagreb, Hrvatska.*

Creativity in monolingual and bilingual learners of English as a foreign language

The paper first gives a short account of the literature review of the phenomenon of creativity: it describes its nature, mentions some definitions and different approaches to creativity, gives features of creative personality, discusses how it can be measured and explains indications for the importance of creativity for foreign language learning. It then presents the results of the author's research of the creativity among primary school students in Croatia with the aim of discovering possible differences between monolingual and bilingual learners of English as a foreign language. The results are analysed by means of descriptive statistics and t-test.

Key words. Research of creativity, monolingual and bilingual respondents, learning of English as a foreign language in Croatian primary school

Legac, Vladimir

*Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Katedra za obrazovanje učitelja engleskog jezika,
Zagreb, Hrvatska*

Kreativnost u jednojezičnih i dvojezičnih učenika engleskog kao stranog jezika

Rad najprije iz teorijske perspektive daje kraći prikaz fenomena kreativnosti, tj. opisuje se priroda kreativnosti, spominju se neke definicije i govori o različitim pristupima kreativnosti, daju se karakteristike kreativne ličnosti, objašnjava mjerenje kreativnosti i važnost kreativnosti za učenje stranih jezika. Potom se donosi prikaz rezultata jednog vlastitog istraživanja kreativnosti učenika osnovnih škola u Hrvatskoj s ciljem otkrivanja mogućih razlika između jednojezičnih i dvojezičnih učenika engleskog jezika. Rezultati se analiziraju deskriptivnom statistikom i t-testom.

Ključne riječi: istraživanje kreativnosti, jednojezični i dvojezični ispitanici, učenje engleskog jezika kao stranog u hrvatskoj osnovnoj školi.

Liskáné Svecz Andrea

Bajai Eötvös József Általános Iskola

„Carpent tua poma nepotes”* - a zenei nevelés régen és most

Kodály Zoltán munkássága révén országszerte énekes iskolák jöttek létre a 20. század második felében, a népdal újra szárnyra kapott, az intenzív zenei nevelés eredményessége beigazolódott: a diákok „jobban beszélnek, jobban írnak, hamarabb tanulnak meg folyamatosan olvasni, a számolás is jobban megy”.** A tanítóképzőkbe ének-zene alkalmassági vizsgával lehet azóta is bekerülni, mert a Kodály-módszer csak énekelni tudó tanítókkal lehet eredményes. Vajon az utóbbi húsz évben milyen alapokat kaptak a most felsőoktatásban tanulók általában, és milyeneket a most tanítóképzőbe járó hallgatók? Meg tudjuk-e tartani zenei nevelésünk színvonalát? Hol tart most a tudomány a zene hatásának vizsgálatával? Mi az, amit már biztosan tudunk? Mi mindenre jó a zene?

Mi lehet a megoldás arra, hogy unokáinknak a ma elvetett zenei magvakból sudárrá fejlődő, terebélyessé növekedő zenefáink gyümölcsöt teremjenek?

* „Gyümölcsfákat unokáid fogják élvezni”(Vergilius)

** Kodály Zoltán szavai, Televízió interjú 1956.

Kulcsszavak: zenei nevelés, eredményesség, Kodály-módszer, zenei alapok, tudomány és zene, zenei hatások

Lívják Emília

Eszterházy Károly Egyetem Comenius Campus Reál Intézet

Az Óvodai Mindennapos Egészségfejlesztő Testmozgás

Kopp Mária preventív gondolatait idézve „a testmozgás, rendszeres sportolás az egyik legjelentősebb egészségpszichológiai védőfaktor”. Ezen preventív, innovatív kijelentés csirái itt kezdődnek az óvodában. Előadásom témája az Óvodai Egészségfejlesztő Testmozgás története, jelen helyzete, módszertani innovációk. Az ÓNOAP egészségfejlesztő, preventív szemlélete az irányadó jogszabály a magyar óvodapedagógiában. Ezek a sorok röviden és tömören fogalmaznak, bár a mögöttük lévő tartalom és feladat annál szerteágazóbb és felelősségteljesebb. Szeretném feltárni, hogy az egészséges életmódra nevelés mozgás-fejlesztéssel kapcsolatos vonatkozásai hogyan jelennek meg a magyar óvodákban és hogyan készítjük erre a XXI. század hallgatóit az EKE-n.

Kulcsszavak: óvodai egészségfejlesztő testmozgás, testnevelés, komplex óvodai nevelés, óvodai mozgásos tevékenységek

Lovász Anikó - Széll Vivien Gizella – Hódi Ágnes – Soós Katalin

*SZTE JGYPK TÓKI Óvodapedagógus hallgató
SZTE JGYPK TÓKI Óvóképző Szakcsoport*

Primitív és áthidaló reflexek mérése óvodáskorú gyermekeknél

A primitív reflexek mozgásfejlődésünk alappillérei, melyek már születésünk pillanatában jelen vannak és a megfelelő életkorban eltűnnek. Kóros meglétük azonban problémát okozhat a tanulási folyamatokban és a kognitív funkciók fejlődésében. Kutatásunkban óvodáskorú gyermekek (N=30) primitív reflex-profilját mértük fel. Vizsgálataink során kitértünk a korosztályok és a nemek közötti eltérésekre, valamint a fennmaradó primitív reflexek gyakoriságára és eloszlására, ezen kívül megfigyeltük az áthidaló reflexek meglétét és integrálódásuk mértékét. Eredményeink szignifikáns különbséget igazoltak a 3-4 és 5-6 éves korosztály teljesítménye között, azonban a nemek mentén nem körvonalazódott intervenció szükségességére utaló tendencia.

Kulcsszavak: primitív, áthidaló, reflex, óvoda, mozgásfejlődés

Lőrincz Andrea

Miskolci Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Tanárképző Intézet, Miskolc, Magyarország

Stephen Kingtől Madách Imréig – az irodalomtanítás aktuális kihívásai

A középiskolás korosztályt megszólítani nem könnyű, főleg nem akkor, ha több száz, vagy akár több ezer éves szövegek szolgálnak ehhez eszközként. Akármilyen szeretettel és toleranciával tekintünk az irodalomoktatás mai állására, azt látjuk, hogy az irodalmi kánon valósága és a diákok (sőt gyakran a pedagógusok) valósága között óriási – térbeli és időbeli – szakadék tátong. Saját tanítási praxisom során minden alkalommal arra törekszem, hogy ezt a szakadékot betömködjem, valamilyen módon áthidaljam azt. Ennek érdekében vezetem be az oktatási gyakorlatomba az ún. popkulturális irodalom különböző elemeit. Előadásom során arra szeretnék rávilágítani, hogy miként juttathatja közelebb a diákokat az „érettségi tananyag” valóságához – az egyébként méltatlanul lenézett és alsóbbrendűnek titulált – popkulturális irodalom. Milyen módszerekkel, tananyag strukturálással emelhető be Stephen King vagy akár Joe Nesbo munkássága az „átlagos” irodalomórákba.

Kulcsszavak: irodalomoktatás, popkulturális irodalom, módszertan

Ljuštanović Jovan M.; Zorić Milena S.

Preschool Teacher Training College in Novi Sad, Novi Sad, Serbia

Preschool Teacher Training College in Novi Sad Students' Self-Reflection – Search for Model

Students' self-reflection is an important factor in reaching their preschool teacher competences. During methodical practice of speech development, it is spoken about the goals, acts and results after each of the activities. This paper deals with possible expansion of ways to self-reflect. After the completed activities, the students were given a questionnaire with only two variables (1. success in communication between themselves 2. success in communication with children). They argued they answers, so the qualitative information was received. The result shows that the students' solidarity predominate over reflection. We see the need for the curriculum to be improved, and also the need for the new models that will develop students' individual professional identities.

Keywords: methodical practice, speech development, communication, selfreflection, children, cooperation.

Ljuštanović, Jovan M., Zorić, Milena S.

Srednja strukovna škola za obrazovanje odgojitelja u Novom Sadu, Novi Sad, Srbija

Samorefleksija učenika Visoke škole za odgoj i obrazovanje u Novom Sadu - potraga za modelom

Samorefleksija učenika važan je čimbenik u postizanju njihovih obrazovnih kompetencija. Metodološka praksa razvoja govora razmatra ciljeve, procedure i ishode nakon svake aktivnosti. Rad se bavi mogućim proširenjem načina samorefleksije. Nakon završetka aktivnosti, učenici su dobili upitnik od samo dvije varijable (prvi uspjeh jedni drugih i drugi uspjeh komunikacije s djecom). Odgovori su objašnjeni i dobivene su kvalitativne informacije. Rezultat ukazuje na učestalost studentske solidarnosti nad promišljanjem. Potrebno je poboljšati kurikulum, ali i nove modele stjecanja profesionalnog identiteta.

Ključne riječi: metodička praksa, razvoj govora, komunikacija, samorefleksija, djeca, suradnja.

Manz Adelheid

Eötvös József Főiskola, Baja, Magyarország

A német nemzetiségi oktatás kérdései a felsőoktatásban

Az előadás bevezetőjében a szakirodalomra támaszkodva a korai többnyelvűség kérdéskörét vizsgálja és kitér annak előnyeire is. Majd bemutatásra kerül egy igényfelmérés a kora gyermekkori nemzetiségi nevelésre vonatkozóan. Az előadás ezt követően rámutat arra, hogy a nemzetiségi felsőoktatás kínálatából hiányzik a nemzetiségi csecsemő- és kisgyermeknevelő szakirány. Az Eötvös József Főiskolán jelenleg előkészületek folynak a szakirány alapítását és indítását illetően, hiszen a beszélt kétnyelvűség a bölcsődében alapozható meg, ami később a nemzetiségi óvodában és általános iskolában tovább fejleszthető.

Manz Adelheid

Eötvös József Hochschule, Baja, Ungarn

Fragen zur akademischen Ausbildung der frühkindlichen Nationalitäten-Pädagogen

In der theoretischen Einleitung wird auf die frühkindliche Mehrsprachigkeit eingegangen und es werden u. a. auch die Vorteile des frühen Spracherwerbs betont. Anschließend wird eine Bedarfsanalyse zur Einführung einer Ausbildung von Nationalitäten-Krippenerziehern vorgestellt. Es werden die Überlegungen zur Gründung einer Nationalitäten-Fachrichtung für Krippenerzieherinnen und -erzieher sowie auch die Vorbereitungen dazu an der Eötvös József Hochschule bekannt gegeben, denn diese institutionelle Erziehungsebene fehlt vom Angebot für die Nationalität. Die Grundsteine einer gesprochenen Zweisprachigkeit könnten/können in der Krippe gelegt und im Nationalitäten-Kindergarten, später dann in der Grundschule fortgesetzt werden.

Markos Gabriella

Eötvös József Főiskola Pedagógusképző Intézet, Baja, Magyarország

A Sugovica Sportiskolai Általános Iskola Malom utcai telephelyének hátránykompenzációs tevékenysége

A Sugovica Sportiskolai Általános Iskola Malom utcai telephelye Baja város nagy múltú intézményének számít. Az intézmény a város peremkerületén található, és beiskolázási körzeteként, a 3. körzet, melyhez három kerület tanyavilága is tartozik. Az iskola tanulóinak többsége szegény szubkultúrájú családból származik. Az intézményben magas a hátrányos helyzetű és/vagy cigány/roma tanulók száma. Előadásomban bemutatom az intézmény hátránykompenzációs tevékenységeként a 2018/2019-es tanévtől felmenő rendszerben bevezetésre kerülő cigány/roma nemzetiségi népmesmeret oktatását, valamint a Békés Iskolák Programot.

Kulcsszavak: hátrányos helyzet, hátránykompenzáció, Békés Iskolák Program

Molnár Béla

ELTE PPK Pedagógiai és Pszichológiai Intézet – Szombathely, Szombathely, Magyarország

A felsőfokú tanítóképző intézetek szervezete és képzési sajátosságai

A kutatás célja, hogy bemutassa az 1959-ben megalapított felsőfokú tanítóképző intézetek felállításának motivumait, körülményeit, elemezze a bevezetett képzés óratervét. A kutatás során a Nemzeti Levéltár Magyar Országos Levéltárából származó primer forrásokat használtam fel.

Az előadásban a felsőfokú tanítóképzés szervezési munkálatainak vázlatos áttekintésére kerül sor. 1958. március 3-án a Művelődésügyi Minisztériumban a Miniszterhelyettesi értekezleten tárgyaltak a tanítóképzés átszervezéséről, elfogadták többek között a négy félévre kidolgozott óratervet is. A Politikai Bizottság 1958. június 10-én váratlanul 3 éves képzési idejű tanító- és 2 éves óvóképzést hagyott jóvá. A Minisztertanács határozata, az 1958. évi 26. sz. tvr. és végrehajtási utasítása kodifikálta a felsőfokú tanítóképzést. A felsőfokú tanítóképzés megszervezése nemzetközi összehasonlításban is fontos lépés volt.

Kulcsszavak: felsőfokú tanítóképzés, tanítóképző intézet, tanterv, szervezeti struktúra

Merényi Hajnalka

ELTE Tanító- és Óvóképző Kar, Magyar Nyelvi és Irodalmi Tanszék, Budapest

Iskola a pokolban, avagy két magyar ördögregény

Előadásomban Schöpflin Aladár 1926-ban megjelent *Ördögfiókák* című meseregényét és Orbán János Dénes *Búbocska* című „ördögregényét” (2005) mutatom be röviden, éppen csak érintve a műfaj jellegzetességeit, valamint a két nagyon eltérő írói attitűdöt, majd összehasonlítom őket (az idő rövidsége miatt csak egy szempontból: Milyenek a gyerekek és milyen az iskola a pokolban?). Ezután néhány módszertani ötletet mutatok be az utóbbi meseregény órai feldolgozásához (saját, felsőoktatási tapasztalatomból.)

Kulcsszavak: meseregény, iskola, gyermeki viselkedés, nevelés vagy gyönyörködtetés

Merényi, Hajnalka

ELTE TÓK, Department of Hungarian Language and Literature, Budapest

Schools in Hell – two Hungarian children’s fantasies about little devils

The subjects of my presentation are the two above mentioned novels: *Ördögfiókák* (Little devils) by Aladár Schöpflin, published in 1926, and *Búbocska* by János Dénes Orbán, published in 2005. I will shortly tell about the stories so that – along a few points of view – I can later analyze them. The main focus of my presentation will be to show the similarities and the differences between the two worlds described in the books coming from two different centuries, concentrating on how children and schools are presented.

Keywords: children’s fantasy, school, children’s behaviour, education, author’s intention

Mesić, Diana

teacher mentor at Elementary School Viktorovac, Sisak, Republic of Croatia

Contemporary methodical teaching in the role of a successful acquiring of mathematical competences with the first graders

Teaching basic Mathematics is characterised by systematic upbringing and education with the first four graders of elementary school. Curriculum is acquired on purpose, in an organised way and not always in a direct contact with reality. Mathematical upbringing and education in a contemporary modern world together with the most appropriate types of work in the classroom and contemporary teaching techniques all lead towards one goal- to make a pupil an active participant in the process of learning and to achieve that acquired knowledge and skills become the quality competencies needed for life in the contemporary world. We will show some of the contemporary teaching strategies which are most useful and suitable for teaching Mathematics. Lots of didactic games in Mathematics will be presented, as well as useful Internet tools and portals while teaching interactive Mathematics for the first graders in elementary school.

Key words: basic Mathematics teaching , teaching strategies, mathematical competencies

Mesić, Diana

učiteljica mentorica Osnovne škole Viktorovac, Sisak, Republika Hrvatska

Suvremeni metodički pristupi u funkciji uspješnosti stjecanja matematičkih kompetencija učenika razredne nastave

Početnu nastavu matematike karakterizira prijelaz na sustavno odgajanje i obrazovanje kroz prva četiri razreda osnovne škole. Nastavni se sadržaji usvajaju namjerno, organizirano i ne uvijek neposrednim dodirom s realnošću. Matematički odgoj i obrazovanje u današnjem suvremenom svijetu a time i odabir najprimjerenijih oblika rada i suvremenih nastavnih strategija i njihova primjena imaju za cilj učiniti učenika aktivnim sudionikom procesa učenja te učenikova stečena znanja i vještine pretvoriti u kvalitetne kompetencije potrebne za život u suvremenom svijetu. U nastavku će biti prikazane neke od suvremenih strategija poučavanja metodički i sadržajno prilagođene nastavi matematike, izbor didaktičkih matematičkih igara te pregled korisnih portala i alata za interaktivno poučavanje u početnoj nastavi matematike.

Ključne riječi: početna nastava matematike, strategije poučavanja, matematičke kompetencije

Milinović-Hrga, Andela

*University of Split, Faculty of Humanities and Social Sciences, Teacher Education
Department, Split, Croatia*

Croatian Higher Education Linguistic Manual and Ideology – a Glimpse into Past

This paper examines the complex relations between compiling higher education linguistic manual, language policy and state ideology by analysing a Croatian higher education manual published in 1978. The manual is titled *Orthoepic-Orthographic exercises: examples of the most common grammatical and stylistic errors in contemporary everyday language*, it was written by university professor Radovan Vidović and intended for the Academy of Pedagogy students. The paper depicts ideological elements in the chosen texts and examples of linguistic errors in the manual, further highlighting the causes of such criteria when presenting linguistic examples, having in mind the social and linguistic context of that period.

Key words: higher education manual, ideology, linguistic examples criteria.

Milinović-Hrga, Andela

Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet, Odsjek za učiteljski studij, Split, Hrvatska

Hrvatski visokoškolski jezični priručnik i ideologija – pogled u prošlost

U ovom se radu istražuje suodnos nastajanja visokoškolskoga jezičnoga priručnika, jezične politike i državnoga ideološkoga okvira na primjeru hrvatskoga visokoškolskoga priručnika izdana 1978. Autor mu je sveučilišni profesor Radovan Vidović, priručnik je naslovljen *Ortoepsko-ortografske vježbe: primjeri najčešćih gramatičkih i stilskih pogrešaka u suvremenom svakodnevnom jeziku*, a bio je namijenjen studentima tadanje Pedagoške akademije. Provjerit će se koliko su tekstni predlošci i primjeri pogrešaka u tom priručniku ideološki obojeni te će se ukazati na uzroke takvu kriteriju pri izboru jezičnih primjera u kontekstu tadanjih društveno-jezičnih prilika.

Ključne riječi: visokoškolski nastavni priručnik, ideologija, kriterij izbora jezičnih primjera.

Mladenović, Jelena; Stanojević Veselinović, Marija

University of Kragujevac, Faculty of Education, Department of Mathematics and Natural Science and IT, Jagodina, Republic of Serbia.

University of Kragujevac, Faculty of Education, Department of Philological Sciences, Jagodina, Republic of Serbia.

Scientific Review of the Results of CLIL Method Success in Teaching of Natural Sciences

Content and Language Integrated Learning (CLIL) method is an educational approach in which different subjects are taught in a foreign language in order to develop students' competences both in the field of different subjects and foreign languages. To meet the needs of specific linguistic diversity, schools have to be open for a multilingual approach in order to promote intercultural relations.

This paper deals with the concept of the CLIL method and presents the results of a research by Elizabeth Langer about using CLIL methods in teaching science with special emphasis on gender sensitivity when it comes to the mentioned method. This method of work is selected because this kind of teaching is very poor in Serbian schools, and therefore the example itself on which proper research could be done was very little. The main goal of the research was to present CLIL as a good teaching practice and also to present the implementation of this method.

Key words: CLIL method, foreign language teaching, science teaching, gender sensitivity

Ozsváth Gábor Dániel

Károli Gáspár Református Egyetem, Tanítóképző Főiskolai Kar, Pedagógiai Intézet, Neveléstudományi és Metodológiai Tanszék

Eleinktől jussolt, népi kultúránk és a cyber nemzedékek

A számítástechnika uralta, atomizálódó társadalmukban egyre gyakrabban fogalmazódik meg a kérdés: mi haszna, hogy az újabb generációknak átörökítsük a paraszti világban gyökerező – mára már elavulttá vált – tárgyi és szellemi örökségünket? Mikor, hol veszi hasznát az új nemzedék? Sajnálatos, de ki kell mondanunk, hogy gyakorta hallhatjuk: „*az iskolák nem érdeklődnek*” ezen műveltségterületek iránt.

A nemzeti alaptantervvel összhangban meggyőződésünk, hogy az új nemzedékek saját hagyományaink, nemzeti értékeink megismerése, elsajátítása után válhatnak nyitottá a velünk élő nemzetiségek, a szomszéd és a rokon népek, a világ többi népének kultúrája, az egyetemes értékek iránt.

Ismételen eljött az ideje a klasszikus *tanító, kántortanító* bácsik, nénik világának, akik személyiségéhez mindig is hozzátartozott a széleskörű – társadalmi, történelmi, népismereti – tájékozódásra alapozott, általános műveltség. Mint oktató is sajnálattal kell megállapítanunk, hogy a leendő óvópedagógusok és tanítók ez irányú felkészültsége sekély.

Kulcsszavak: tárgyi és szellemi örökség, kulturális nyitottság az oktatásban

Ökördi Réka

Szegedi Tudományegyetem Neveléstudományi Doktori Iskola, Szeged, Magyarország

A matematikai gondolkodás fejlesztésének szükségessége a fejlesztőpedagógusi gyakorlatban és e fejlesztés lehetséges hozadékai

Előadásomban a fejlesztőpedagógus körökben kevésbé hangsúlyos – mégis rendkívül fontos – területre, a matematikai gondolkodás fejlesztésének szükségességére szeretném felhívni a figyelmet a rossz szocioökonómiai és/vagy szociokulturális háttérű felső tagozatos diákok körében. Példákkal támasztom alá, hogy a fogódzók, melyeket a diákoknak biztosítunk, a tanórán ugyan működnek, mégis a gondolkodásukat nem fejlesztjük velük, esetleg az még merevebbé válik általuk. Rámutatok arra, hogy miért hatásos, egyben miben hátráltathat az alapműveletek állandó gyakoroltatása. Bemutatom a matematikai gondolkodás azon modelljét, melyre alapozva egy fejlesztőpedagógusok és szaktanárok számára is használható online matematikagondolkodás-fejlesztő program kidolgozásába kezdtünk.

Kulcsszavak: matematika, gondolkodás, fejlesztőpedagógia

Ökördi, Réka

University of Szeged Doctoral School of Education, Szeged, Hungary

The need to improve mathematical thinking skills in SEN teacher practice and its potential benefits

In my lecture, I would like to draw attention to the need for improving mathematical thinking skills among children with low socio-economic and / or sociocultural status in SEN teacher practice, which is less emphasized, yet extremely important. With examples I support the fact that the pedagogical crutches that SEN teachers provide to the students work in the classroom, but do not develop their thinking skills, or even make them more rigid. I point out why the permanent practice of basic operations is effective, and at the same time, how it can hinder students' learning process. I present the model of mathematical thinking, on the basis of which we started to develop an online program for improving mathematical thinking skills that can also be used by SEN teachers as well as by teachers.

Keywords: mathematics, thinking skills, SEN teacher

Pánczél Zsófia

Szegedi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Nyelvtudományi Doktori Iskola, Szeged

Hogyan támogassuk az autizmus spektrumzavarral élő diákjaink tanulását?

Az autizmus spektrumzavar olyan pervazív fejlődési zavar, amelyben a tipikustól eltérően fejlődő társas, kommunikációs és viselkedési területek mellett többek között érzékeléssel, szervezéssel és átmenetekkel kapcsolatos nehézségek is jelentkeznek. Ezen jellemzők hatással vannak a tanulásra és az iskolai életre, ezáltal kihívás elé állítják a pedagógusokat is. Előadásomban saját példákkal illusztrálva bemutatok több jellegzetességet, amely nehézséget okoz ezen populáció oktatásában. Célom, hogy olyan gyakorlati tanácsokat, ajánlásokat és kiadványokat ismertessek, amelyek megkönnyíthetik az autizmus spektrumzavarral élő gyermekeket integrálva oktató pedagógusok munkáját.

Kulcsszavak: autizmus spektrumzavar, integrálás, SNI

Pánczél Zsófia

Szegedi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Nyelvtudományi Doktori Iskola, Szeged

Babajelek: divatos hóbort vagy hasznos fejlesztési lehetőség?

A babajelelés több évtizede Amerikából indult, Magyarországra pedig tíz éve jutott el. A babajelek lehetőséget adnak arra, hogy a még nem beszélő gyermekek korábban képesek legyenek kifejezni igényeiket, megosztani gondolataikat. Sok szülőben és szakemberben azonban felmerül a kérdés, hogy használatuk nincs-e káros hatással a beszédfejlődésre. Célom, hogy a kapcsolódó kutatások és tudományos háttér bemutatásával információt nyújtsak a babajelekről, többek között szülők, védőnők és csecsemőgondozók számára. Előadásomban röviden kitérek az augmentatív és alternatív kommunikáció hasznosságára eltérő fejlődési menetű gyermekeknél.

Kulcsszavak: nyelvhajlás, kommunikáció, multimodalitás, mentális lexikon, augmentatív és alternatív kommunikáció

Dr. Patocskai Mária

Eötvös József Főiskola, Pedagógusképző Intézet, Baja, Magyarország

Az antropogén környezetterhelést jelző indikátorok létrejötte és alkalmazásuk lehetőségei a felsőoktatásban

Napjainkra az emberiség által okozott környezetszennyezés olyan méreteket öltött, amely szükségszerűvé tette az antropogén környezetterhelés számszerűsítését. Ennek eredményeként jöttek létre a lábnyomok, amelyek a Föld mindhárom szférájának szennyezettségi állapotát mérik. Ezek közül írásunkban a levegő antropogén szennyezésére fókuszálunk, amelyet karbon-lábnyomnak nevezünk. Ennek kiszámítását részletezzük egy gyakorlati példán keresztül. A számítás alapja a legnagyobb energiafogyasztó tevékenységeinkhez (fűtés, közlekedés, villamosenergia-fogyasztás) elhasznált fosszilis erőforrások mennyisége. Ezzel elsődleges célunk, hogy megmutassuk, a lábnyomszámítás mennyire jó lehetőség az emberiség környezeti problémákkal kapcsolatos személyes felelősségének, különösen a fogyasztói felelősségnek a hangsúlyozására. Az egyszerűsített karbon-lábnyom számítás pedig jól alkalmazható iskolai keretek között, ezáltal a fenntartható fejlődésre nevelés egyik lehetősége lehet.

Kulcsszavak: környezeti indikátorok, lábnyomok, karbon-lábnyom

Perge Gabriella

Eötvös Loránd Tudományegyetem/Germanisztikai Intézet, Bölcsészettudományi Kar, Német Nyelvoktató és Szakdidaktikai Tanszék, Budapest, Magyarország

Az extenzív olvasás módszertani koncepciója

Az előadás középpontjában az extenzív olvasás módszertani koncepciója áll. Az olvasási kompetencia a tudásalapú társadalom egyik kulcskompetenciája, a tudás megszerzésének fontos eszköze. Az elmúlt időszakban a nemzetközi felmérések azonban rávilágítottak az iskoláskorú tanulók hiányos olvasási kompetenciájára, amely negatívan hat az iskolai teljesítményükre, valamint a nyelvi kompetenciájukra és gátolja őket az élethosszig tartó tanulás képességének kialakításában. Ezen probléma kezelésére többek között idegennyelv-didaktikai kutatások indultak el, hogy új utakat tárjanak fel az olvasás fejlesztésére. Egy ilyen út az extenzív olvasás módszertani koncepciója, amely lehetőséget teremt az olvasás iránti motiváció növelésére, a nyelvi kompetencia és az iskolai teljesítmény javítására. Az extenzív olvasás ezen hatását vizsgálja a német mint idegen nyelv oktatásban való kipróbálás során egy nemzetközi projekt (<https://leelu.eu/>), amelynek bemutatására az előadás második részében kerül sor.

Kulcsszavak: olvasási kompetencia, idegennyelv-didaktika, extenzív olvasás, nyelvi kompetencia

Petković, Dubravka

teacher at Fažana Elementary School, Fažana, Croatia, member of the Association of Croatian primary school teachers Zvono

Teacher education for the use of ICT tools and programs in teaching

The development of information technology favors the more frequent use of ICT in teaching. Likewise the teacher's need for education on various tools and programs that can be used in classroom. The Zvono Association recognized this need and has been conducting informal online education for teachers from Croatia and neighboring countries for eight years.

In this paper are presented and described the ways of education conducted by the Association Zvono. Online education is done on Moodle platform, Google Classroom and through webinars. Courses are related to the use of WEB2.0, WEB3.0 tools and some other programs.

Key words: ICT, online education, teachers

Petković Dubravka

učiteljica u Osnovnoj školi Fažana, Fažana, Hrvatska, članica Udruge hrvatskih učitelja razredne nastave Zvono

Edukacija učitelja za primjenu IKT alata i programa u nastavi

Razvoj informatičke tehnologije pogoduje učestalijoj uporabi IKT-a u nastavi. Samim time i potreba učitelja za edukacijom o raznim alatima i programima koje mogu koristiti u nastavi. Udruga Zvono prepoznala je tu potrebu i već osam godina provodi neformalne online edukacije za učitelje iz Hrvatske, ali i susjednih zemalja.

U ovom radu predstavljeni su i opisani načini edukacije koje vrši Udruga Zvono. Online edukacije obavljaju se na Moodle platformi, Google Classroomu i putem webinarara. Sadržaji tečajeva su vezani uz upotrebu WEB2.0, WEB3.0 alata i nekih drugih programa.

Ključne riječi: IKT, online edukacija, učitelji

Petz Tiborné Tóth Szilvia

Széchenyi István Egyetem, Apáczai Csere János Kar, Természettudományi és Tantárgy-pedagógiai Tanszék, Győr, Magyarország

Virtuális valóság a tanítóképzés matematika oktatásában

Napjainkban egyre több tanulmány, kutatás foglalkozik a 21. században bekövetkező informatikai és technológiai technológiák alkalmazhatóságával az oktatásban. Szükséges a fejlesztés az oktatásban, hiszen ez a század az információ kora. Az internet nem a számítógépek, hanem a számítógépet használó emberek hálózatává vált, az oktatásban is a hallgatók mintegy hálózatba szerveződve tanulhatnak. A 21. század oktatásában az információé a fő szerep. Az előadásban a 3D VR fejlesztések alkalmazási lehetőségét mutatom be a tanító szakos hallgatók matematika oktatásának területén. Alkalmazása túlmutat a tanulási lehetőségeken, sikeresen alkalmazható más szakmák mindennapi gyakorlatában is.

Kulcsszavak: virtuális valóság, matematika, tanítóképzés

Racsó Péter

RacioNet Zrt.

Nemzetközi példák innovatív tanulási környezet kialakítására

A digitális tanulási környezet kialakítása elsősorban az iskolai alaptévékenységre fókuszál, és a már meglévő innovatív technológiák, szolgáltatások oktatási bevezetésének lehetőségeit tartja szem előtt, azonban az innovatív tanulási környezet kialakításakor még további lehetőségeket is érdemes figyelembe venni: Az intézmények aktív részvétele az innovációban, Újszerű technológiák, szolgáltatások alkalmazása az oktatásban, Kifejezetten oktatáspecifikus innovatív megoldások kialakítása.

Előadásomban konkrét nemzetközi példákon keresztül mutatom be az innovatív tanulási környezet lehetőségeit:

A világon egyre több országban kapcsolódnak be a közoktatási intézmények az innovációba, így a tanulók „éles” helyzetekben cégekkel, egyetemekkel közösen dolgozva tanulják meg a szakmai elvárásokat.

Kulcsszavak: innovatív technológiák, tanulási környezet

Pogány, Csilla

Eötvös József College, Institute of National Minorities and Foreign Languages, Baja, Hungary

Tales: Towards a Psychologically Balanced and Achievement Encouraging Education

One of the shortcomings of Hungarian primary education is that the main aim of teaching is to transmit information instead of knowledge. Despite of the considerable amount of transmitted information, the time that is allowed for students to process it, is very little. Teachers and parents encourage peer competition, and group cohesion is very often neglected. These are all factors which transform schools into a stressful place.

The aim of the presentation is to show why the use of tales could bring along a change in Hungarian primary education.

Key words: primary education, tales, logic, phantasy

Pogány Csilla

Eötvös József Főiskola, Nemzetiségi és Idegen Nyelvi Intézet, Baja, Magyarország

Kiegyensúlyozott tanulók és teljesítményt ösztönző oktatás a mesék segítségével

A magyar általános iskolai oktatás egyik jellemzője, hogy a tárgyi tudás átadására fókuszál. Ugyanakkor elmondható, hogy a jelentős mennyiségű információ feldolgozásához szükséges idő nem áll a tanulók rendelkezésére. Számos esetben a tanárok és szülők egyaránt támogatják az osztálytársak közötti versengést, és gyakran nem szentelnek kellő figyelmet a csoportkohézió kialakítására. Az említett tényezők mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a tanulók már általános iskolás korukban megtapasztalják a stresszt.

Az előadás arra kíván rámutatni, hogy hogyan tudnánk elősegíteni a változást a mesék segítségével.

Kulcsszavak: általános iskolai oktatás, mesék, logika, képzelőerő

Soós Katalin – Hódi Ágnes – Győri-Dani Dóra

*SZTE JGYPK TÓKI Óvőképző Szakcsoport
SZTE JGYPK TÓKI Alkalmazott Pedagógia és Pszichológia Tanszék*

Az érzékenyítés pedagógiája: innováció az óvodapedagógus képzésben

Napjainkban a pedagógusok a munkájuk során egyre gyakrabban szembesülnek olyan társadalmi és etikai problémákat, dilemmákat hordozó helyzetekkel, amelyek kezeléséhez nincsenek egyértelmű, köbe vésett útmutatók, szabályzatok. Ezeket a komplex eseteket a pedagógusoknak gyakran egyedül, a kumulált élet- és munkatapasztalatot felhasználva kell megoldaniuk az intézményi, illetve csoportszobai keretek között. Ehhez nyújt megfelelő alapokat, támpontokat és egyedülálló felkészülési lehetőséget az SZTE óvodapedagógus hallgatóinak a 2018-ban indult érzékenyítés pedagógiája modul, illetve az ehhez szorosan kapcsolódó kurzusok. A többek között kommunikáció és szociális készség fejlesztését, segítő beszélgetést, pozitív másságszemlélet kialakítását és újszerű konfliktuskezelési technikák elsajátítását célzó kurzusokra egy műhely is épül, amely már gyakorlott óvodapedagógusok közreműködésével alakult meg, melynek jelenlegi célja olyan módszertani ajánlások kidolgozása, amely segíti az óvodapedagógusok mindennapi konfliktushelyzeteinek megoldását.

Kulcsszavak: érzékenyítés, óvodapedagógia, felsőoktatás, fejlesztés

Szerb György, Bencéné Fekete Andrea, Fodor Szabina – Zsámbok István

*Kaposvári Egyetem Sport Iroda és Létesítményközpont, Kaposvár, Magyarország
Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar, Neveléstudományi Intézet, Kaposvár, Magyarország
Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar, Egyetemi Hallgatók, Kaposvár, Magyarország*

A testnevelés órák hatékonyságának mérése általános iskolában

Az iskolai testnevelésben az oktató-nevelő munka hatékonyságának növelése érdekében meg kell keresni azokat a fejlesztési lehetőségeket, amelyek elősegíthetik a jövőbeli hatékonyságot. A tevékenység differenciálására, egyéni sajátosságokat figyelembevevő stratégia kiépítésére van szükség. Kutatásunk során a méréseket a Polar optikai (OH-1) pulzusmérő karpántjával végeztük, amely valós időben képes mérni a teljesítményt mozgástevékenység közben, így lehetővé teszi az objektív értékelést, tervezhetőséget. Célunk, hogy a mért eredmények alapján a testnevelők kiscsoportos differenciált órákon tudják biztosítani a gyerekek számára a hatékony, egyéni edzetségi szintnek megfelelő terhelést. Az előadás során bemutatásra kerül az öt testnevelés órán végzett próbamérés eredménye. A leghatékonyabbnak a játékos, és az atletikus képességfejlesztő óra bizonyult.

A kutatás / közlemény az EFOP-3.6.1-16-2016-00007 számú projekt támogatásával készült.

Kulcsszavak: testnevelés, egyéni teljesítmény mérése, hatékonyság, differenciálás

Szettele Katinka

Eötvös József Főiskola, Nemzetiségi és Idegen Nyelvi Intézet, Baja, Magyarország

Nyelv- és kreativitásfejlesztés a tanórán

Az elmúlt években több kutató is megfogalmazta, hogy az új kihívásokra való felkészítés egyik alkalmas eszköze a tanulók kreatív potenciáljának fejlesztése. Ennek tanórai megvalósítására irányul az a kutatás, amely az idegen nyelvi kompetencia mellett a kreativitás fejlesztését és annak diagnosztikus mérését tűzi ki célul. Célom a pedagógiai kísérlet bemutatása, amely a vizuális nyelvfejlesztő módszerek kreatív készségekre gyakorolt hatását méri, beleértve azokat az online és papíralapú mérőeszközöket, amelyeket a kutatás felhasznál. Az előadás mintán túlmutató relevanciája, hogy a kreativitás tantárgyspecifikus fejlesztésének szakmai fórumot teremtsen, kilátásba helyezve egyéb kreativitásfejlesztő iskolai programok elindítását.

Kulcsszavak: kreativitás, nyelvfejlesztés, idegen nyelvi kompetencia

Szilágyiné Szinger Ibolya

Eötvös József Főiskola, Pedagógusképző Intézet, Baja, Magyarország

Egy probléma – több megoldási út

A matematikatanítás fejlesztő feladati közül a legfontosabb a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése. A gondolkodást a különböző problémahelyzetek keltik életre. A Pólya-féle négy problémamegoldási fázis megmutatja, hogyan oldjunk meg feladatokat, illetve hogyan kezeljük a problémahelyzeteket. Pólya György *A problémamegoldás iskolája* című könyvében a problémamegoldást a házépítéshez hasonlítja. A megfelelő anyagot össze kell gyűjtenünk, de ez nem elegendő az építéshez, hiszen egy halom kő még nem ház. A problémamegoldáshoz is úgy kell összeállítanunk, megszerveznünk a részeket, hogy egységes egészet alkossanak.

Az előadás során különböző matematikai témakörökből feladatokat, illetve azok többféle megoldási lehetőségeit mutatjuk be.

Kulcsszavak: matematikatanítás, problémamegoldás, Pólya-féle problémamegoldási fázisok

Takács Márta

Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka, Szerbia

Az Újvidéki Egyetem szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karának jelene és jövője

Az Újvidéki Egyetem szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karának képzési struktúrája biztosítja a vajdasági magyar közösség óvópedagógus és tanító utánpótlását, de tovább bővíti a képzések palettáját a közösség igényei szerint. Emberi és infrastrukturális erőforrásai függvényében, az akreditációs szabályok tiszteletben tartásával, anyaországi támogatások és vendégtanárok bevonásával újabb szakok indítását tervezi, és aktívan részt vesz a Kárpát-medencei magyar felsőoktatási tér programjaiban és fejlesztésében.

Kulcsszavak: Vajdaság, magyar felsőoktatás, pedagógusképzés

Tancz Tünde

PTE Kultúratudományi Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Kar Illyés Gyula Pedagógusképző Intézet Pedagógiai és Pszichológiai Tanszék Szekszárd Magyarország

Mesemorzsa. Élményalapú módszerek a mesék óvodai feldolgozásában

A mesékről való gondolkozás egyre népszerűbb a pedagógiai diskurzusban. Egyre több pedagógiai innováció és módszer születik, amelyek megújítják és továbbgondolják a mesék hagyományos funkcióit és nevelési kapcsolódási pontjait. A mesék fejlesztő ereje már a kora gyermekkorban megmutatkozik, és érezhető hatással van a személyiségfejlődésre. Holisztikus eszközként segítik a pedagógiai munkát: olyan tudást közvetítenek, melyek nemcsak az élet minőségét, de a kultúrába való belenevelődést, a nyelvelsajátítást, a kompetenciák fejlődését, a szocializációt és az identitást is meghatározzák. Feldolgozásukban alapvető a gyermeki tevékenységre épülő élménypedagógiai folyamat. A mesékkal folytatott belső munkával, és a köré fonódó játékos tevékenységekkel a gyermek átélheti a cselekvés és az alkotás örömeit. Az előadás a mesék pedagógiai értékeit és korszerű módszertani megközelítését kívánja bemutatni.

Kulcsszavak: mesefeldolgozás, élménypedagógia, személyiségfejlesztés, módszertan

Tiszaváryné Nyiri Mária

Szeged Megyei Jogú város Önkormányzata Bölcsődéi és Gyermekjóléti Központja, Szeged Cső
Utcai Bölcsőde

A pedagógus életpályamodell bevezetésének hatásai a bölcsődei ellátásban részt vevő szakemberekre nézve

Előadásomban a pedagógus életpályamodell bevezetése kapcsán a szegedi önkormányzati bölcsődékben végbemenő innovációkon keresztül, első sorban a kiépülő mentor- gyakorlonoki rendszer bemutatásáról, az előtérbe kerülő tevékenységkezdeménnyezések tervezése- szervezése- megvalósulása körül felmerülő szakmai dilemmákról, a gyakorlonok kisgyermeknevelők eredményes minősítővizsgáját támogató jó gyakorlatok bemutatásáról, szakmai személyiségfejlődésüket segítő fejlesztő- és diagnosztikus értékelési módok ismertetéséről lesz szó.

Kulcsszavak: pedagógus életpályamodell a bölcsődében, mentor-gyakorlonoki rendszer, tevékenységkezdeménnyezések megvalósulása

Tóth Sándor Attila

EJF Magyar Nyelvi és Irodalmi Szakcsoport, Baja – SZTE Juhász Gyula Pedagógusképző Kar,
Szeged

A szöveg mint az irodalom teste Irodalmi ismeretek és a történetiség tanítása Babits Mihály néhány szonettje alapján

A tanítóképzésben a magyar nyelv és irodalom műveltségterületet hallgatók is értesülhetnek az irodalomoktatás kihívásairól és sarkalatos vitáiról, amely pl. az életrajzok, a kötelező olvasmányok vagy éppen az irodalomtörténet oktatását illeti. Az oktatási rendszerben meglévő markáns vélemények és ellenvélemények ütközése olykor magának az oktatásnak az ellaposodásával jár s a tudománytalanság irányába viszi a tárgyat, hiszen az irodalom már ősidők óta *nemcsak* szórakoztatás, hanem erősen ismeretközlő, tanító jellegű, amely a tudományos határterületek nagy számát fogadja be. Így pl. a történelem, az etika, a pszichológia, a társadalomismeret stb. területeit. Az ismeretek megléte az irodalomértés feltétele, amely a hallgatókban kialakítandó. A túlzott, vagy *csak* szövegközpontúság már nem járható, mivel erősen egy irányba vezet, az irodalom szórakoztató funkciójához. Mindezt az irodalmi ismeretek és a történetiség jegyében Babits Mihály néhány szonettje (pl. *Szonettek, Arany Jánoshoz, Héphaisztosz, Homérosz*) megismerésével szeretnénk bizonyítani, ahol a versek kérdésfelvetése s irodalomszemlélete a művészet meghatározásának komoly útjait fürkészi.

Kulcsszavak: műveltségterület, irodalom, irodalomtörténet, szöveg, megismerés, értelmezés, tudományos határterületek

Trifunović, S. Vesna

University of Kragujevac, Faculty of Education in Jagodina

The problem of forming cultural identity of primary school pupils and history course

This paper addresses the following: (1) the normative framework that regulates the field of primary education in the Republic of Serbia from the aspect of creating the basis for forming cultural identity, (2) the outcomes, objectives and tasks of the Curriculum and the teaching of History course, the course of the second cycle of primary education from the aspect of creating the basis for forming the pupils' cultural identities.

The complex problem of creating the basis for forming cultural identity of primary school pupils is an ongoing problem in the so-called contemporary Serbian society where for many years a process of redefining cultural identity has been present. Like most post-socialist societies, in order to get closer to the European integrations, the Serbian society implements the harmonization policy with the so-called European space through education, including the dimension of forming cultural identity.

The basic thesis of this paper is that History course significantly contributes the formation of cultural identity of primary school students and developing respect and appreciation of diversity, which was confirmed in the analysis.

This paper uses the analysis of the secondary material (international documents, domestic „umbrella” law on primary education, Curriculum and courses of the second cycle of primary education), which regulates the relationship between *educational and cultural identity* and the descriptive method.

Key words: history, cultural identity, primary school, Law on primary education and upbringing, the Republic of Serbia

Váradi Ferenc

*Károli Gáspár Református Egyetem Tanítóképző Főiskolai Kar, Pedagógusképző Intézet,
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
Nagykőrös / Budapest, Magyarország*

Közöny és kanonizáció között - a gyermekirodalom-oktatás utolsó évtizedének tanulságai

Miközben a gyermekirodalom könyvpiaci helyzete és tudományos, kritikai értékelése egyaránt jelentős előrehaladást mutatott az elmúlt évtizedben, a hazai pedagógusképzés és az azzal szorosan összefüggő, a köznevelés területén zajló tananyag- és programfejlesztés jól észlelhetően eltérő irányt vett. Mindezzel párhuzamosan a korábban prognosztizált, a médiakörnyezet technológiai evolúciójából következő társadalmi változások is elérték azt a kritikus szintet, melynek köszönhetően mind magáról a gyermekorról, mind a felnőtt kultúra önmagát a gyermeki világ felé közvetítő gesztusairól megváltozott paradigma szerint kell gondolkodnunk.

Mindezekről a változásokról, a pedagógusképzés jelenét és jövőjét érintő konzekvenciáikról szól rövid összefoglalóm.

*Kulcsszavak: gyermekirodalom, médiahasználat, könyvkiadás, irodalomtudomány,
irodalomkritika*

Zalay Szabolcs

Eötvös József Főiskola, Pedagógusképző Intézet, Baja, Magyarország

A pozitív pedagógia esélye a magyar iskolában Az új NAT koncepció filozófiája alapján egy irodalmi klasszikus jelenségalapú megközelítése – „Toldi avagy a szokatlan út”

Ahhoz, hogy egy oktatási kísérletből széles hatósugarú, új paradigma szülessen, több kritériumnak meg kell felelnie az adott koncepciónak. Más szóval egy pedagógiai alternatívából, amely itt-ott működhet sikerrel, akkor lesz igazi alternatív pedagógia, ha egyértelmű az ember- illetve pedagógusképe, megvan a részletesen kidolgozott tanterve, világos pedagógiai filozófiája, cél- és értékrendszere van, beépíti rendszerébe a modern fejlődéslelektan ismereteit, önálló gyermekképe van, s rendelkezik azokkal az eszközökkel, módszerekkel, amelyeket mind a tanítási gyakorlatában, mind a pedagógusképzésében alkalmazni tud. Előadásomban az új NAT-koncepció pedagógiai filozófiáját szeretném illusztrálni egy irodalmi klasszikusunk – Arany Toldijának – jelenségalapú megközelítésével.

*Kulcsszavak: rendhagyó műelemzés, önismeret, „beavatás-történet”, jelenségalapú
irodalomtanítás*

Velisek-Brasko, Otilia; Beljanski, Mila

*Professor in Preschool Teachers Training College
Assistant Professor in Pedagogical Sciences in Faculty of Pedagogy in Sombor University of
Novi Sad*

Professional pedagogical practice of students - future preschool teachers: an opportunity for integrated learning

Professional pedagogical practice in the curriculum for preschool teachers' education has the status of a compulsory subject, learned during different semesters and academic years. Throughout the practice, students should be fully trained to self-plan, organise and implement all the preschool programme activities in order to be able to integrate theoretical knowledge and methodologies into pedagogical work. In this paper a qualitative research was presented as an attempt to perceive professional pedagogical practice from the perspective of students based on the focus group results. An integrated approach to learning is an imperative of the new educational paradigm, therefore integrated learning should be a part of the curriculum, and the practice provides this opportunity.

Key words: future preschool teachers, practice, integrated learning, curriculum

Velišek-Braško, Otilia; Beljanski, Mila

*Docent za oblast pedagoških nauka Pedagoški fakultet u Somboru Univerzitet u Novom Sadu
Profesor strukovnih studija Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača;*

Stručna pedagoška praksa studenata – budućih vaspitača: prilika za integrisano učenje

Stručna pedagoška praksa u kurikulumu za obrazovanje vaspitača ima status obaveznog predmeta, raspoređenog po različitim semestrima i godinama studija. Celokupnom praksom, studenti treba sa su potpuno osposobljeni za samostalno planiranje, organizovanje i realizovanje svih aktivnosti predškolskog programa, da bi bili u stanju da integrišu teorijska znanja i metodike u pedagoški rad. U radu je prezentovano kvalitativno istraživanje gde se kroz rezultate iz fokus grupe pokušalo sagledati viđenje stručne pedagoške prakse iz perspektive studenata. Integrisan pristup učenju je imperativ nove obrazovne paradigme, zbog toga je potrebno da integrisano učenje bude deo kurikuluma, a praksa tu priliku i pruža.

Ključne reči: budući vaspitači, praksa, integrisano učenje, kurikulum

Zita Diana

Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka, Szerbia

Dominók a matematikatanítás szolgálatában

Az Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karának negyedéves hallgatóival, a Matematika és játék kurzus keretében, olyan segédanyagokat, didaktikai eszközöket készítettünk, amelyeket fel tudnak használni a tanítási gyakorlatuk során. Ezen eszközök, játékok egy részét képezik a dominók, amelyek a tanítónak különböző matematikai témák tanításához, a diákoknak pedig a fogalmak elsajátításához, begyakorlásához nyújthatnak segítséget. Az eszközök használatával kapcsolatban egy kérdőív segítségével kikértük a hallgatók véleményét is.

Kulcsszavak: matematika, játék, dominó, didaktikai eszköz, tanítás

Zita, Diana

University of Novi Sad, Hungarian Teacher Training Faculty Subotica, Serbia

Dominoes for teaching mathematics

During our Mathematics and Game course, together with the Hungarian Teacher Training Faculty's seniors – we have prepared useful materials and didactic tools, that can be used during their teaching practice. Dominoes are part of these tools and games, which can help teachers in teaching the different mathematical topics, and help the students to learn the concepts and practice mathematics. We have also asked students about using the tools

Keywords: mathematics, games, domino, didactic tool, teaching

Eötvös József Főiskolai Kiadó

6500 Baja, Szegedi út 2.

Felelős kiadó: az Eötvös József Főiskola rektora

Nyomdai kivitelezés:

Apolló Média Kft.

+36 70/340-48-25

apolló média
Digitális Gyorsnyomda

Baja

2019